Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…эмнай 1921 оной …абрин 21-һээ гарана | № 39 (14365) | 1974 оной февралиин 15, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

«БУРЯАДАЙ ЗАЛУУШУУЛ» ГАЗЕТЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар аша үрэтэй хүдэлмэри ябуулһанайнь түлөө, түрүүшын номеройнь гараһаар 50 жэлэй гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, **«Буряадай залуушуул»** газетые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной февралиин 13.

1974 ондо адагынь 700 мянган хурьга түлжүүлхэ, үнеэн бүриһөө 1900 килограммһаа …га бэшэ һү һааха, гектарай 13 центнерһээ доошо бэшэ орооһо, 95—100 центнер хартааб… ургуулха—иимэ зорилго хүдөөгэй ажалшад урдаа табяа.

…УРЬГАДАА …АЙНААР ТҮЛЖҮҮЛХЭ— …ҮНӨӨДЭРЭЙ ЗОРИЛГО

…974 оной февралиин 10-… мэдээгээр республикын …оз, совхозуудта 203 …аад хурьгад, тэрэ тоодо …хозуудта 83.860 гаран …ад байна. Энэмнай нё-…оной энэ үеынхиһөө 30 … мянган толгойгоор … болоно. Хурьгад Зэ-… Хурамхаанай аймагууд-…тлажа захалаадүй бай-…

…үл абалгые аймагуудаар …а харахада:

Аймагууд	Бүхыдөө абтаһа-ниинь	Тэрэнэй гарзалһа-ниинь (проц.)
…гажанай	1.333	—
…үүрэй	25.351	0,2
…унын	27.537	0,2
…райн	11.125	0,2
…аминай	7.508	0,5
…тын	19.038	0,5
…нгын	24.795	0,2
…р-Шэбэрэй	9.379	0,3
…	3.419	0,7
…гын	19.638	0,2
…лнэй	8.980	0,2
…н-Үдын	14.095	1,0
…ин	29.739	0.1

…э жэлдэ Хориин, Яруу-… Хэжэнгын болон Бэ-…эй аймагуудай ажахы-…а хурьгад һайнаар аб-… байна. Эндэхи олохон …уудта түл абтажа …хэеэ байна.

…риин аймагай Анаагай …зой, Бэшүүрэй аймагай …жба» колхозой, Хэжэн-… аймагай «50 лет Ок-…» совхоздо, Бэшүүрэй …оздо, Түнхэнэй аймагай …нэй нэрэмжэтэ колхоз-… хурьгад хэзээ хэзээнэйхи-… һайнаар абтана. Эдэ …нуудта 5—6 мянгаад …ад абтаад, бүхыдөө һай-… түлжүүлэгдэнэ.

…шээнь, Бэшүүрэй …жба» колхозой хони-… 4 мянга гаран хурь-… абанхай. Колхозой … хонишон Луб-…ылык Юмовай бри-… энэ жэлдэ хонин бү-… хурьга түлжүүлхэ … абаад, тэрэнээ амжал-…аар бэелүүлжэ бай-… Мүнөө отарадань 300 … хурьгад абтанхай.

Колхозой правлени хони, хурьгадые витамин элбэгтэй тэжээлээр хангаха зорилгоор шэлбүүһэнэй гурил гаргаха тусхай звено эмхидхээ. Мүнөө тэдэнь үдэртөө 6—7 центнер иимэ гурил гаргана. Мүн колхозой мэргэжэлтэд энэ үедэ хонишодто туһалха гэжэ оролдоно.

Түл һайнаар абаха мүрысөө республика дотороо үүсхэһэн Хэжэнгын аймагай хонишод амжалтатайгаар ажаллажа байна. Мүнөө эндэхи хонишод отарынгаа хонин бүриһөө хурьга абаха гэжэ оролдоно. Ажахы бүхэндэ хонидой тамир һайн, хурьгад бүрин һайнаар түлжүүлэгдэнэ. Аймагай түрүү хонишон Цыпылма Цыденова мүнөө отарынгаа зуун хонин бүриһөө 92 хурьгатай болонхой. Хонидынь олоороо эхирлэнэ.

Тиигэбэшье түл түрэсэ хаа хаанагүй эрхимээр абтажа байна гэхын аргагүй. Бүхы дээрээ нёдондоной энэ үеынхиһөө хурьгадай үхэл гарза гурба дахин шахуу бага байбашье, үнгэрһэн январь һарада 400 гаран хурьган гарзалшоо. Илангаяа хонидой хурьга хаяха, үхэһэн хурьгадай гараха ушар олон үзэгдэнэ. Үнгэрһэн һарада аяар 3 мянга гаран хонид хурьга хаяа, үхэнги хурьгад түрэһэн байна.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, хээли ехэтэй хонидые харууһалха, эдеэлүүлхэ, хэрэгтэ дутагдалнууд олон ушарна ха юм. Илангаяа республикын совхозуудай нэгэдэлэй ажахынуудта энэ ушар шалтагаанһаа боложо, аяар 2 мянга гаран хурьгад һалаа бшуу.

Хурьгадай үхэл гарзада орохо ушар Хяагтын аймагай «Пограничный» совхоздо үзэгдэнэ. Эндэ абтаһан 1.362 хурьгадай 37-ниинь гарзалшоо ха юм.

Энэ жэлдэ хурьгадые һайнаар түлжүүлхэ арга боломжо гүйсэд бии.

Нэгэшье хурьгаяа гарзалуулхагүй—мүнөөдэрэй нангин хэрэг мүн.

Манай фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой куузику ургуулагша Согто Бальжанович Гомбоевые харанат. Тэрэ нёдондо даажа абаһан 25 гектар поли дээрэһээ гектарай дунда зэргээр 830 центнер куузику хуряажа абаһан байна.

Мүнөө жэл энэ нүхэрнай куузикугайнгаа полиие аяар 40 гектар хүрэтэр ургэдхөөд, гектарай 860 центнер малай шэмэтэ тэжээл суглуулжа абахаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга хараалланхай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Б. Гомбоев.

ТҮРҮҮ ХОНИШОД

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Ц-Д. А. Дагбаев үнгэрэгшэ жэлдэ ажалдаа амжалта түйлажа, 100 эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга абажа түлжүүлээ һэн.

Тиин социалис мүрысөө ургэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон нёдондо жэлэйхиһээ үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхээр эрид шиидэһэнээ нүхэр Дагбаев мэдүүлнэ.

Нарһатын совхозой түрүү хонишон, Ленинэй орденой кавалер Даба Цыбиков 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаһан байна.

Мүнөө нүхэд Дагбаев, Цыбиков гэгшэд байгша ондо хонин бүриһөө хурьга абажа, юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлые ажалай эрхим амжалтаар угтаха зорилго урдаа табина.

В. БАЙБОРОДИН.

ШЭНЭ УЯЛГА АБАНА

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ һү һааха түсэбөө 105 процент дүүргэһэн «Георгиевский» совхозой 1 отделениин һаалишад эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ социалис уялгануудые абажа байна. Тиигэжэ партиин ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, байгша ондо тус отделениин һаалишад үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һааха зорилго хараалбад.

Ажахын түрүү һаалишад А. Корнилова, Г. Котенко, Т. Мулина гэгшэд үнеэн бүриһөө 2200—2400 килограмм һү һааха уялга абаа. Мүнөө совхозой энэ отделениин һаалиин гүүртэнүүдэй коллективүүд үдэртэ үнеэн бүриһөө 8—10 килограмм һү абажа, январь һарынгаа түсэб, уялга сүм дүүргэһэнээ мэдүүлбэ.

Хори. **Д. ДОРЖИЕВ.**

ДҮРШЭЛТЭЙ ЛУГОВОД

Үнинэй луговод Цыдып-Доржо Черниновые газарай амисхал элирүүлдэг хүн гэжэ түрэл «Дружба» совхозойнь зон дэмы хэлсэдэггүйл ёһотой. Ушарынь хадаа энэ нүхэрнай хэдэн жэл таһалгаряагүй Бэрхэ хадын үбэртэхи сабшалан даажа абаад ажаллахадаа үбһэ ногооной ургасые горитойхоноор дээшэлүүлээ юм.

Даажа абаһан газарайнгаа үрэжэлые эрид һайжаруулхын тула Цыдып-Доржо Содномович намарһаа эхилжэ сабшалан дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргажа, тараадаг заншалтай. Харин хабартаа эртүүр минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, түрүүшын һайрамай уһаар добо газараа ундалуулдаг байна.

— Үбэлдөөшье хэхэ ажал мундагшагүй даа. Хабартаа уһаар дуталдахагүйн тула гол, горхоной мүльһэ соолоожо, тошо халяадагби, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Мүнөө энэ нүхэрнай байгша ондо үбһэ ногооной баян ургаса ургуулхын түлөө сабшалан дээрээ сүлөөгүй тошо халяажа байнхай.

Б. ГОМБОЕВ.

Загарай.

К. Ф. КАТУШЕВ— Мариин АССР-тэ

ЙОШКАР-ОЛА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев февралиин 13-да Мариин АССР-тэ ерэбэ.

КПСС-эй Мариин обкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Никонов, Мариин АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ П. А. Алмакаев, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. И. Горинов аэродром дээрэ К. Ф. Катушевые угтаа.

Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Ленинскэ, Гүрэнэй шангуудые олгодог комитедтэ

1974 ондо Ленинскэ шан олголгодо табигдаһан хүдэлмэринүүдые зүбшөлхын тула СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи эрдэм, техникын талаар СССР-эй Ленинскэ, Гүрэнэй шангуудые олгодог комитедэй пленум СССР-эй Наукануудай академиин президент академик М. В. Келдышэй түрүүлэлгэ доро февралиин 13-да Москвада болобо.

Элитэ мэдээжэ эрдэмтэд, ороной арадай ажахын мэргэжэлтэд, мүн хүдэлмэринүүдые зууршалан дэбжүүлһэн эмхинүүдэй түлөөлэгшэд пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

Конкурсдо хабаадуулхын тула комитедэй пленумээр зууршалагдаһан хүдэлмэринүүдэй список һаяын үдэрнүүдтэ түбэй ба областной газетэнүүдтэ тунхаглагдаха.

(ТАСС).

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ба СССР-эй ЦСУ-гай коллегинүүдһээ

Газар тарялангай ажал хэрэгүүдые шадамар бэрхээр, һайнаар эрхилхын тула үйлэдбэриин хүдэлмэриие гүйсэд дүүрэнээр, дары харуулжа байха шухала. Бухгалтериин тоосоон ба хиналта колхоз, совхозуудай ажал хэрэгүүдые экономическа толи шэнгеэр харуулха үүргэтэй. Мүнөө оронойимнай хүдөө нютагуудта 500 мянга шахуу хүн энэ хэрэг бэелүүлжэ байдаг юм. Тоолон тодорхойлолгын машина бүтээнгүй, оньһожоруулга хэнгүй, эдэнэй ажал хүдэлмэриие нарижуулан һайжаруулжа болохогүй.

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ба СССР-эй ЦСУ-гай коллегинүүдэй хамтын суглаан февралиин 12-то боложо, хүдөө ажахыдахи бухгалтериин тоосоон ба тэрэниие оньһожоруулан хүгжөөхэ асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Хүдөө ажахыдахи бухгалтериин тоосоое дары түргөөр оньһожоруулха тодорхой хэмжээнүүд суглаан дээрэ абтаһан тогтоол дотор хараалагдаа.

(ТАСС-ай корр.).

ТАСС-ай мэдээсэл

«Марс-4», «Марс-5» гэжэ түби хоорондын автомат-станцинууд 460 миллион тухай километр зай гаталжа, 1974 оной февралиин 10-да, 12-то Марс планетын оршондо хүрэһэн байна.

Станцинууд нёдондо жэлэй июль һарада Марс тээшэ ниидхүүлэн табигдаа һэн. Ниидэжэ ябаха үедэнь станцинуудтай радио-холбоон ходо ходо хэгдэжэ, замайнь параметрнүүд хубилгагдаһан, түхеэрэлгэнүүдэйнь хүдэлмэри хинан шалгагдаһан, замбуулинай дайдын шэнжэ тухай научна мэдээсэл дамжуулагдаһан байха юм.

Программын үндэһөөр, автомат-станцинуудые Марс планетын оршондохи замда гаргахын тула ниидэлгыень хубилгаха хэрэг бэелүүлэгдээ һэн.

«Марс-4» гэжэ станци февралиин 10-да планетэдэ дүтэлбэшье, түхеэрэлгэнүүдэй нэгэнэй эбдэрһэнһээ боложо, ниидэлгыень аалидуулха түхеэрэлгэ хүдэлэнгүй, станци планетын нюруунһаа 2.200 километр холуур хажуугаарнь гараһан байна.

«Марс-5» гэжэ автомат-станци февралиин 12-то планетын оршондо хүрэбэ. Москвагай сагаар 18 час 45 минутада ниидэлгыень аалидуулха түхеэрэлгэ хүдэлгэгдэжэ, станци Марсые тойрон дабшаха замдаа гараа.

Замбуулинай алас холын холбоо хэхэ түб, залан жолоодолгын-тоолон тодорхойлолгын түб станцинуудай ниидэлгын хойноһоо хинан адаглана.

«МОСФИЛЬМЫН» ТУГ ДЭЭРЭ— ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕН

«Мосфильм» студиин таба мянган хүнһөө бүридэһэн коллектив олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн манай кинематографиин эрдэни зэндэмэнидэ ехэ хубитаяа оруулна. Энэ студиин табин жэлэй ой гүйсөө. Совет киноискусство хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар студи Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан байна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй студида эльгээһэн амаршалга мосфильмынхидтэ зориг бадаруулжа, зохёохы ажал хүдэлмэридэнь түлхисэ болоһон байна.

Студиин табин жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан февралиин 13-да Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болобо. Союзна республикануудай экранай уран бэлигтэнэй делегацинууд, искусство ба литературын ажал ябуулагшад, промышленностиин, хүдөө ажахын түрүүшүүл, олониитын түлөөлэгшэд мосфильмынхидтэй хамта зал соо сугларaa.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь П. Н. Демичев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, КПСС-эй ЦК-гай соёлой таһагые даагша В. Ф. Шауро, СССР-эй Госкиногой түрүүлэгшэ Ф. Т. Ермаш, партийна, совет ба ниитын эмхинүүдэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, киноискусствын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, социалис оронуудай кинематографистнуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд президиумдэ һууба.

Студиин парткомой секретарь **И. В. Дмитриев** суглаа нээгээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ президиумдэ сугларагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаба.

Суглаанда хабаадагшадаар халуунаар угтагдан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. В. Подгорный** үгэ хэлээ.

НҮХЭР Н. В. ПОДГОРНЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэд!

Совет киноискусствын үнинэй эмхи бологшо «Мосфильм» студида энэ үдэр баяр ёһололой оршон байдалда Октябриин Революциин орден барюулха болоһондоо ехэ баярлажа байнаб. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй амаршалга соо, мүн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ дотор «Мосфильмын» ехэ габьяаень, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хэһэн оруулалтань үнэн зүбөөр сэгнэгдэжэ, Эсэгэ оронойимнай кинематографида, дэлхэйн түрүү киногой хүгжэлтэдэ гүнзэгы нүлөө үзүүлһэн, тус студида байгуулагдаһан зохёолнуудта үндэр сэгнэлтэ үгтэнхэй.

Нүхэд мосфильмынхид, таанадые бүгэдыетнай — сценаристнууд болон актёрнууд, режиссёрнууд болон операторнууд, уран зураашад болон композиторнуудые, кино-үйлэдбэриин мэргэжэлтэд болон цехүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые — олон мянган хүнһөө бүридэһэн танай бүхы коллективые КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Совет правительствын зүгһөө студиин ойн баярай үдэрөөр, Эсэгэ оронойнгоо үндэр дээдэ шанда хүртэһэнтэйтнай дашарамдуулан, үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Табин жэлэй туршада байха зуураа, «Мосфильм» киностуди уран һайханай мянга гаран лентэнүүдые экрануудта гаргаһан байна. Тэдэнэй эрхим һайнуудынь социалис реализмын ёһотой шэдэдэг һайн зохёолнууд болоһон, манайшье орон дотор, мүн аяар холын хилын саанахи оронуудташье үргэнөөр мэдэрэгдээ юм. «Броненосец «Потёмкин», «Бидэ Кронштадһаабди», «Ленин Октябрьда», «Ленин 1918 ондо», «Солдат тухай баллада», «Хүнэй хуби заяан», «Коммунист», «Түрүүлэгшэ», «Сүлөөрэлгэ» болон бусад олон олон элитэ мэдээжэ фильмүүд темэ, жанрайнгаа, зохёохы шэнжэ шанарайнгаа талаар ондо ондоо байбашье, совет арадай оюун ухаанай ажабайдалай таһаршагүй нягта хубинь болоһон байна. Тэдэнэр шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, коммунис общество байгуулха хэрэгтэ партидамнай эдэбхитэй туһаламжа үзүүлһэн, үзүүлһээршье байна.

Бүри революциин урда тээхи фирмэнүүдһээ ороһон гар үйлэдбэритэй шахуу ательенүүдтэ Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ мосфильмовецүүдэй нэгэдэхи үеын хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлжэ эхилһэн тэрэ үеһөө танай коллективэй алдарта зохёохы уг заншалнууд бүрилдэжэ захалһан юм. Мүнөө парти болон арад зоной зүгһөө совет уран һайханай соёл культурые хүгжөөхэ тушаа ехэ оролдолго гаргадагай ашаар айхабтар һайн түхеэрэлгэтэй киногород байгуулагдажа, таанад тэндэ тэдэ уг заншалнуудаа хүгжөөжэ байнат.

Партиин үзэл бодолые үнэн зүб гэжэ этигээд, тэрэниие абьяас шуналтайгаар идхан номнолго, арад зоной ажабайдалтай нягта холбоотой байлга, уран һайханай талаар үндэр мэргэжэл шадабари — эгээн иимэ онсо шэнжэнүүд, эгээл иимэ уг заншалнууд «Мосфильмын» эрхим картинануудтань бии юм. Тэдэ картинанууд совет кинематографиин, социалис искусствын түүхэдэ алтан хуудаһануудые бэшүүлээ. Киногой гайхамшаг артистнуудай экран дээрэ бии болгоһон геройнуудые олон миллион хүнүүд инаглан дурлаа. Танай болон оронoй бусад киностудинуудта байгуулагдаһан уран һайханай зохёолнууд хүн зоной ухаан бодолдо, зүрхэ сэдьхэлдэнь түгэс нүлөө үзүүлнэ.

«Бүхы искусствануудай дундаһаа манда эгээл шухалань кино юм» гэжэ Владимир Ильич Ленинэй бүри совет кинематографиин хүгжэлтын эхин үедэ хэлэһэг, олондо мэдээжэ үгэнүүдэй айхабтар зүб байһые манай экран өөрынгөө бүхы түүхээр, уран һайханай бүхы ажалаараа баталан гэршэлээ. Үнэхөөрөөшье энэ тиимэ. Кинодо олон түмэн зон дуратай, тэрэ мэдэрэлэй талаар айхабтар ехэ нүлөө үзүүлдэг, уран һайханай талаар баялиг, олондо ойлгосотой уран аргануудые хэрэглэдэг байһан тула тэрэ коммунис үзэл бодол бүрилдүүлхэ, совет общеcтвын зан заншалай үндэр һайхан ёһо гуримуудые байгуулха үнэхөөрөөл айхабтар ехэ арга боломжотой.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

Хабарай тарилгада бэлэдхэлгые шалганабди

МЕХАНИЗАТОРНУУД ДУТАЛДАҺАН ЗАНДАА

…дыгөө механизатор… хүсэд хангажа ша… ажахыда оньһон тех… соогоо һайнаар за… …гдадаг, дүүрэн хү… …шаглагдадаг, гек… …риин ургаса ямаршье …дээгүүр байдаг. Нэ… болгон, «Искра» кол… харая. Хонхолынхид …то болон тэжээлэй …ай баян ургаса жэл …ряана. Нёдондо са… …ларилай бэрхэтэй бай… … гектар бүриһөө 16.6 … орооһо ургуулжа. …дэ таряан, мал ажалай …нуудые худалдаха …ис уялгануудаа үлүү… …үргээ һэн. Хүсэд хү… …һэ хүрэнгэ хаажа … адууһа малдаа бар… …рэхэ тэжээл бэлэд… колхознигуудтаа хубаа… …э ороoһотой үлөө. Тус … Г. К. Тихоновэй …рилдэг тракторна …дада 21 хүн ажалла… Тэдэнэй олонхидынь … классай механизатор… Тиимэһээ энэ бригагэшүүд нёдондо гек… бүриһөө 21.8 центнер …о хуряажа, аймаг соо… эрхимлэжэ гараа. Мү… колхоздо механизатор… …ай бүгэдэ ниитын һу…лда 18 хүн һурана. …хын механизаторнууд …СС-эй ЦК-гай партида, … арадта хандаһан …алгые үнэн зүр… … халуунаар һайшаа… … табан жэлэй хуби заяае …хойлхо мүнөө жэлдэ …ар бүриһөө 18, центнер …оһо таряа, 20 центнер… … бага бэшэ үбһэ ногоо …аха гэһэн уттамжын …б-уялга абанхай. Поли, …аланда наг шэбхэ гар… … тарааха, хүр саһа тог… …хо, тошо халяажа, мүльһэ хүргэхэ габшагай хоёр һарын даабари үлүүлэгдээ. Оньһон техникэ заһабарилга дүүрэхэ дүтэлөө.

Хүршэ «Родина» колхоздо хэдэн жэл удаа Бэшүүрэй СПТУ-гай филиал хүдэлдэг. Ажахы механизаторнуудаар хүсэд хангагданхай. Бүхы тракторнууд хоёр халаанда хүдэлгэгдэдэг. Тиимэһээ сэбэр паар, намарай паар хахалха, наг шэбхэ гаргаха түсэб жэл бүри үлүүлэн дүүргэгдэдэг. Энэ жэлэй ургасада 2000 гаран гектар намарай паар хахалагданхай. Мүнөө эндэ 22 хүбүүд, басагад механизаторай мэргэжэлдэ һурана. Тус филиал дүүргэжэ гараһан олохон залуушуул бэрхэ механизаторнууд болонхой. Жэшээнь, комсомол басагад Г. Забровская, Г. Сажина, Е. Голендухина, 1-дэхи классай тракторист В. Зелянин, болон бусад аймаг соогоо мэдээжэ болонхой.

300 механизаторые һурган бэлдэхэ гэһэн шиидхэбэри Мухар-Шэбэртэ жэл бүри абтадаг. Харин хабарай тарилгын, таряа хуряалгын халуун хаһын эхилхэдэ трактор, комбайнуудта һууха механизаторнууд дуталдажа, аймагай эмхи зургаануудһаа зуугаад хүн колхоз, совхозуудта хүдэлхөөр эльгээгдэнэ. Аймагай 13 ажахыһаа миин хоёр — «Искра», «Родина» колхозууд механизаторнуудаар хүсэд хангагданхай.

Ажахы бүхэндэ бии байһан трактор, машина комбайн бүхэниие дүүрэн хүсэндэнь ашаглажа, үдэр бүриинь бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго табигдана. Энэ зорилго аймаг дотор бэелүүлэгдэнэгүй. Һүүлэй үедэ зарим колхоз, совхоздо машинно-тракторна паркын бүтээсэ доошолжо захалаа. Юун болооб? Бии байһан оньһон техникэнь хуушараа, шэнэ машинанууд нэмэнэгүй гү? Үгы даа! Колхоз, совхозууд жэлдээ дунда зэргээр 60—70 комбайн, 100-гаад трактор худалдан абадаг. Трактор, машинануудай бүтээсэ багатайгаар хүдэлгэгдэжэ захалһанай гол шалтагынь хадаа механизаторнуудай дуталдаһан ушар болоно.

Мүнөө аймагай, колхоз, совхозуудта 700 гаран тракторист, комбайнернууд ажаллана, Энэмнай горитой хүсэн, гэбэшье ажахы бүхэндэ бии байһан гэнжэтэ тракторнуудые хоёр халаанда хүдэлгэдэг болохын тулада 336 механизатор мүнөө дуталдана. Илангаяа ямар ажахынуудта трактористнар олоор дуталданаб гэхэдэ, «Одон» совхоздо-32, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо—47. «Заганский» колхоздо—46. «Забайкалец» совхоздо—42, «Знамя Ленина» колхоздо—59. «Авангард» совхоздо—28, «Эрдэм» совхоздо—20, Суулгын совхоздо—19 механизатор хэрэгтэй.

Механизаторнуудые һурган бэлдэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ талаар ажахынуудта юун хэгдэжэ байнаб гэжэ шалгахада, ябаһан лэ газарта дутагдалнууд элирбэ.

Аймаг соогоо эгээн ехэ газарта тарилга хэдэг «Забайкалец» совхоз байгша ондо 8088 гектарай тус бүриһөө 13.5 центнер орооһо таряа хуряахаар түсэблэнхэй. Баян ургаса абахын тулада ажахыда мүнөө үедэ мүртэй ажал хэгдэнэгүй. Хүсэд хүрэхэ үрэһэн хаагдабашье, 4300 центнер шэнжисэ һэлгэгдэхэ зэргэтэй. Энээнээ хаанаһаашье абахаяа главна агроном В. Е. Салдруев мэдэнэгүй. 1000 гектарта хүр саһа тогтоохо даабаряа бэелүүлжэ эхилээдүй байһаар. Поли, нуга сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргахаяа болижорхёо, энэ хүдэлмэридэ ябажа байһан тракторнуудые ондоо ажалда хэрэглэнэ. Механизаторнуудай үдэрэй һуралсалда 12, үдэшын һуралсалда 10 хүниие һургахаар хараалланхай. Манай ябаһан үдэр һуралсалай хэшээл болоогүй. Хэшээлэй саг соогоо болодог, таһалдадагыень совхозой дирекцидэ, МТМ-дэ хэншье мэдэнэгүй. Энээн дээрэһээ бодомжолходо, механизаторнуудай һуралсал миин саарһан дээрэ эмхидхэгдэнхэй хаш.

— Нэгэн доро 8 трактор мастерскойдо оруулаад заһабарилжа болохо. Теэд механизаторнууд хүртэнэгүй. Тиимэһээ мүнөө 3—4 трактор заһагдаа болоно. Нэгэдэхи бригадын тракторай хоёр мотоор үни хада бэлэн болгообди. Тэдэнээ абажа, тракторта табинагүй. Шалтагынь—баһал механизаторнууд дуталдана, — гэжэ механизаторнууд Евдокимов Соловьёв хоёр хэлэнэ.

Механизаторнуудай дунда мүрысөөн эмхидхэгдээгүй. Ойлгууламжын болон эмхидхэлэй хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Парткомой секретарь П. Ф. Брылевые заһабарилгын эхилһэнһээ хойшо мастерскойдо ерэжэ, хөөрэлдөөхэһыень, механизаторнуудай ажалаар һонирхоһыень хэншье һананагүй. Мастерской соонь харанхы, утаа уняар. Сэбэр агаар оруулха вентиляторгүй. Манай ябаһан үдэр МТМ-дэ инженерно-техническэ нэгэшье хүтэлбэрилэгшэ байгаагүй. Хайшаашье ошоһыень хэншье мэдэнэгүй. Механизаторнуудаар дуталдадаг дээрэһээ эндэхид таряа хуряалгаяа хоёр һара соо унжагайруулдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ нэгэ тракторaap 1700 га зөөлэн хахалалга хэхэ түсэбтэй һаа, оройдоо 1406 гектар болгоо.

«Заганский» колхоздо баһал имэрхүү байдалтай ушарбабди. Механизаторнуудай һуралсалда 14 хүбүүдые һургана. Тэдэнэй олонхидынь хуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүд. Багшанар дуталдана. Тиимэһээ хэшээлэй шанар ахирхан.

Суулгын. «Авангард» совхозуудта, «Знамя Ленина» колхоздо механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалда, СПТУ-да нэгэшье хүниие һурганагүй. Теэд эдэ ажахынуудта эгээл олон механизаторнууд дуталдана.

Аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд энэ шухала асуудалда анхархаар болоо гэжэ һанагдана.

В. ШИРДАРМАЕВ,
аймагай «Ленинэй зам» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша.
Г. КЛЕПИКОВ,
«Правда Бурятии» газетын тусхай корр.
Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргэ

АРГА БОЛОМЖОНУУДТА ҮНДЭҺЭЛЭН

Манай Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдые гаргадаг заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй — 1974 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөе дэлгэрүүлжэ, угтамжын түсэб баталан абаба.

«Арадай ажахын 1974 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын ба транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол соо «угтамжын түсэбүүд социалис мүрысөөе шэнэ, бүри үндэр хэмжээндэ гаргана» гэжэ сэхэ заагдаһан байна.

Заводой коллективэй баталан абаһан угтамжын түсэб хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй эдэбхитэй хабаадалгатайгаар баталан абтаһан байна. Юундэб гэхэдэ, түрүүшээр цех, бригада бүхэндэ партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые тайлбарилан ойлгуулжа, нөөсэ арга боломжонуудаа дүүрэн хэрэглэхэ тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоһон байгаа. Тиихэдэ заводой олон бригада дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа. Эдэ бригада, цех бүхэнэй дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудай үндэһөөр угтамжын түсэб баталан абаха аргатайбди.

Энэ талаар нимэ тоонуудые дурдая: 1973 онойнгоо түсэб декабриин 27-до дүүргэһэн байнабди. Байгша ондо үшөө һайнаар ажаллабал, түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргэхэ аргатай байһые энэ баримта гэршэлээ ха юм. Завод доторхи нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэбэл, 16 миллион хэһэг шифер үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө тэмсэхээр бэлэн байһанаа хүдэлмэришэд мэдүүлбэ. 1974 ондо 197 миллион хэһэг шифер үйлэдбэрилхэ түсэб-даабари үгтэһэн байгаа. Мүнөө бидэнэр 213 миллион хэһэг шифер үйлэдбэрилхээр угтамжын түсэб абаабди, тэрэнэй 3 миллион хэһэгынь алмагдаһан эд хэрэгсэлнүүдһээ бүтээгдэхэ юм.

Сэхыень хэлэхэдэ, энэ түсэбнай нилээд хүшэр гэжэ хэлэе. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула 400 тонно асбест, 2500 тонно цемент, ехэхэн электрын элшэ хүсэ алмаха уялга абтаа.

Имэ угтамжын түсэб баталан абахын түлөө заводой партбюро ямар хүдэлмэри ябуулааб?

Нэн түрүүн хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын, ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһан байнабди. Заводой цех, бригада бүридэ партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые уншажа, ойлгуулжа үгэһэн байнабди. Тэрэнэй удаа бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые хүдэлмэришэдтэ тайлбарилжа үгөөбди. Социалис мүрысөөндэ илагшадые материальна талаарнь урмашуулхаһаа гадна, моральна урмашуулгада ехэ анхарал хандуулха гэжэ хэлсээбди. Хоёр-гурбан жэлэй урда тээ, жэшээлхэдэ, мотоцикл, алтан час, телевизор, сайраар хэгдэһэн онгосо, ВДНХ-да, курортдо ошохо түлөөһэгүй путёвко гэхэ мэтые социалис мүрысөөндэ илагшадта бэлэг болгон барюулдаг байгаа һаа, мүнөө мүнгэн шангуудһаа гадна, Хүндэлэлэй самбар, хүндэлэлэй дэбтэртэ нэрыень бэшэхэ, парткомой, завкомой, дирекциин үмэнэһөө амаршалгын бэшэгүүд гэхэ мэтые хэрэглэхэ гэжэ оролдонобди.

Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэ ехэ анхарал хандуулнабди. Үдэр бүриин ажалай дүнгүүд цех сооохи самбар дээрэ бэшэгдэдэг, халаанай туршада түрүү бригадануудай туйлаһан амжалтануудые «Сахилгаан» хуудаһанда гаргадаг болонхойбди. Тэрэнһээ гадуур ажалай журам эбдэжэ, архи тамхинда дашууран, зайгуултажа ябагшад энэ хуудаһые «шэмэглэдэг» юм. Һүүлэй табан жэлэй турша соо ажалай журам эбдэгшэдэй тоо 45 дахин хороһон байна.

Цехүүдэй, бригадануудай хоорондохи мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүри гаргагдажа, заводой парткомой, дирекциин ба завкомой дамжуулгын Улаан туг баярай оршон байдалда барюулагдадаг. Тиихэдэ «мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэжэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө конкурс хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болонхой. Үнгэрэгшэ жэлэй ажалай дүнгүүдэй ёһоор 85 хүн «1973 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн энгэртээ зүүдэг тэмдэгтэ хүртөө. Олон хүдэлмэришэн гүрэн түрын орден, медальда хүртэһэн байна.

Цехүүд, бригадануудай хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, бидэнэр мүнөө олон зүйлнүүдые хараада абадаг болообди: ажалай журам, урлан нарижуулга ба ухаалан зохёолгын талаар дурадхалнууд, ажалай бүтээсэ, цех сооохи ариг сэбэр, үйлэдбэрилһэн продукциин шанар гэхэ мэтэ. Алишье талаараа тэгшэ һайн дүнгүүдтэй бригаданууд болон цехүүдэй коллективүүд нэгэдэхи һуурида гарадаг юм. Үйлэдбэриин цехэй Николай Егорович Коршуновой хүтэлбэрилдэг бригада үнгэрэгшэ жэлдэ 4 дахин түрүү һуури эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртөө. Ажалай алдар солын самбарта бэшэгдэһэн ба бусадшье моральна урмашуулгада хүртөө.

Мүнөө жэлэй угтамжын түсэбэй үндэһөөр 16 миллион хэһэг шифер түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаха арга боломжонууд манайда бии. Нэгэдэхеэр, һүүлэй жэлнүүдтэ үйлэдбэриин цех соо шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхообди; хоёрдохёор, ойлгууламжын болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ашаар ажалай журам һайжараа; гурбадахяар, һүүлэй табан жэл соо голодоһо гаргаха ябадал 7 дахин бага болоһон, ажалай бүтээсэ нэгэ хүдэлмэришэндэ абажа харабал, 6 процентээр дээшэлһэн.

Эдэ бүхы баримтануудта үндэһэлэн, угтамжын түсэб баталан абаха тухай асуудал коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ гараһан бэлэй.

Завод соомнай ажал хүдэлмэридөө бэрхэ, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд, бригаданууд жэлһээ жэлдэ олошорно. Үйлэдбэриин цехэй А. П. Колмаковой бригада 1973 онойнгоо түсэб һара хахад урид дүүргэһэн, түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй туршада 2211 мянган хэһэг эрхим шанарай шифер түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаһан байна. Коммунистнууд В. Н. Краснoперов, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденой кавалер А. К. Аверина, В. П. Кириллов, В. А. Полеченко, Л. М. Белобородов гэгшэдэй бригаданууд эрхим ажалаараа завод соогоо суурхадаг. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной хэрэг болгохо талаар коммунис ажалай һургуулинуудай (бүхыдөө 16 һургуули тоологдоно) хэшээлнүүд дээрэ ехэ юумэн хэгдэнэ.

Манай заводой коллектив 1973 оной үйлэдбэриингөө түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө арбан гурбадахи салин хүлһэ абаха болоһон байна. Энэ салин үгэхэдөө хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай стажһаа гадна, жэлэй туршада социалис мүрысөөндэ хэр хабаадалсажа гарааб, ажалайнь журам ямар байгааб гэхэ мэтые хараадаа абалсахабди. Энэмнай хүдэлмэришэн бүхэндэ мэдээжэ. Ушар тиимэһээ эрхимээр ажаллаха, сугтаа хүдэлдэг нүхэдһөө гээгдэхэгүй гэжэ тэдэнэр оролдохо байна бшуу. Цех, бригада, хүдэлмэришэн бүхэн өөр өөрын уялгануудые абанхай. Жэшээлхэдэ, үйлэдбэриин цех угтамжынгаа түсэб декабриин 27 болотор дүүргэхэбди гэһэн уялга абаа.

Социалис мүрысөөн — олон түмэнэй хэрэг. Тэдэнэй һайн һайхан үүсхэлые ударидажа, эмхидхэжэ шадаха гээшэ заводой партийна организациин, профсоюзай комитедэй шухалын шухала зорилго гэжэ бидэ тоолодогбди. Энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадабал, мүнөө жэлдэ дүүргэхээр абаһан угтамжын түсэбнай амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ, юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар манай заводой коллектив горитой алхам хэхэ байна.

А. КОРЫТОВ,
Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой партбюрогой секретарь.

„МОСФИЛЬМЫН" ТУГ ДЭЭРЭ — ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕ[Н]

(Түгэсхэлынь. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Мүнөө үедэ киногүй байжа шадаха аалди? Мүнөө кино хаа хаанагүй нэбтэрэн дэлгэрэнхэй. Эрхим һайн кинозохёолнуудай геройнууд экранһаа бууһан мэтээр манай мүнөө үеын хүнүүдтэй хамта гол үйлэ хэрэгүүдтэнь оролсон, тэдэнэй эрхим нүхэдынь, зүбшэл заабари үгэгшэдынь болоно. Ондоогоор хэлэбэл, мүнөөнэй кинематограф хадаа олон олон миллион совет хүнүүдтэй ажабайдалай өөрэ янзын университет болонхой.

Богонихон болзор соо кинематограф айхабтар ехэ замаар дабшажа, тэрэнэй техническэ арга хэрэгсэлнүүдынь, уран хурса арга маягуудынь асари ехээр баяжан хүгжөө юм. «Ама хэлэгүй агууехэ» байһанаа дуугардаг кино болон хүгжөө, хара-сагаан ленгын ха жуугаар үнгэтэ кино бии болоо, тэрэнэй үгэ хэлэнинь уран хурса, һураггүй нарин һайхан болоо. Мүнөө үеын кинокамера замбуулинай заха хизааргүй дайда руушье, микро-дэлхэйн нюусануудыешье хаража буулгаха аргатай. Тэрээндээл адли мүн хүнэй сэдьхэлэй гүнзэгые, дэлхэй дээрэ боложо байгаа айхабтар орёо социальна үйлэ хэрэгүүдые мэдэжэ танин буулгаха аргатай болонхой. Эдэ бүгэдэ дээрэһээ кино гээшэ манай партиин гарта эгээл аша үрэ ехэтэй, нарин мэргэн үзэл сурталай зэбсэг болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ киногой хажуугаар телевидени үргэнөөр хүгжэбэ. Тэрэ хадаа кинематографой «дайсан» тээшэ, тэрэниие түрижэ үгы хэхэ юумэн мэтээр түрүүшын үедэ яһала хэлсэдэг байһан юм. Гэбэшье имэ хөөрэлдөөнүүд үндэһэгүй гэжэ ажабайдал харуулаа. Телевидени киногой бүри союзнигынь, туһалагшань боложо, зарим тэды тэрээнтэй мүрысэбэшье, мэргэжэл шадабарияа улам нарижуулхадань кинематографистнуудта туһална.

Игэжэ зохёохы ёһоор харилсан ажаллалга, мүн телевизионно репертуарай уран һайханай хэмжээе дээшэлүүлгэдэ туһалха байһаниинь дамжаггүй. Олон совет киностудинууд, тэдэнэй дунда заатагүй «Мосфильм» центральна телевидениин захилаар картинануудые хэжэ, тэдэнэй олониинь олониитын зүгһөө үргэнөөр мэдэрэгдэдэг гэжэ эндэ һануулмаар. Манай эрхэ байдалда кино телевидени хоёр зохёохы мүрысөөнэй замаар бэе бэеэ баяжуулан, нэмэн хүгжэжэ нарижана. Телевизор харагшадайшье, мүн кинотеатрнуудта ябагшадайшье тоогой үргэлжэ олошоржо байһаниинь энээниие гэршэлнэ.

Совет кино урдынхидаал адли зохёолнуудаа эгээл олон түмэн хүнүүдтэ зорюулна. 250 миллион совет хүн бүхэн өөрынгөө мэргэжэл, наһан болон хубиин өөрсэ эрилтэһээ илгадгүй, кинодо дуратай юм, кинодо эрилтэ ехэтэйгээршье, баяр баясхалантайгааршье хандадаг юм гэжэ хэлэбэл, алдуу болохогүй гэжэ һананаб. Манай кинотеатрнуудай залнуудта жэл бүри 5 миллиард хүн орожо гарана, бүри олон хүн фильмүүдые телевиденеэр харана, мүн хилын саана совет картинануудые харадаг олон миллион хүнүүдые тэрэ тоодо хамжуулха хэрэгтэй. Тиимэһээ манай экранай мэргэжэлтэд кадр бүхэнэй түлөө ямар ехэ харюусалгатай байһанаа мэдэрхэ ёһотой!

Тиин манай кинематографистнууд өөрынгөө оюун бэлигэй, мэргэжэл шадабариин зэргээр партийна, зохёохы уялгаяа дүүргэхые эрмэлзэнэ гэжэ энэ мүнөөдэрэй һайндэртэ үнэн зүбөөр хэлэжэ болоно. Парти, арад зомнай энээниие мэдэжэ, үндэрөөр сэгнэнэ.

Коммунис байгуулалтын мүнөөнэй шата манай алдарта ажалшадай бүхы отрядуудай — хүдэлмэришэд, колхознигуудай, научно-техническэ болон зохёохы интеллигенциин үмэнэ шэнэ зорилгонуудые табина. КПСС-эй XXIV съездын һүр жабхаланта хараа түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө совет арадай нэтэрүү шангаар, шэн габьяатайгаар ажаллажа байһан гайхамшаг үедэ «Мосфильм» студиин ойн баяр тэмдэглэгдэжэ байна. Партиин Центральна Комитедэй декабриин Пленум юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлнүүдэй, мүн гурбадахи, шиидхэхы жэлэй үрэ дүнгүүдые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзөө. Партиин гол зорилго тээшэ шэглүүлһэн айхабтар ехэ ажал хүдэлмэриин, совет хүнүүдэй баатарлиг оролдолгын ашаар нёдондо жэлдэ промышленность, хүдөө ажахы хүгжөөхэ, съездын социальна программа бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалтанууд туйлагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта Пленум шиидхэгдээгүй асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулжа, совет экономикые хүгжөөхэ шэнэ зорилгонуудые хараалаа һэн. Түбхын түрүүндэ ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтын туйлалтануудые түргэнөөр нэбтэрүүлхэ, түсэблэлгын хэрэгые нарижуулха, мүн арадай ажахын орёо комплексые хүтэлбэрилхэ бүхы хэрэгые нарижуулха шухала. Ажалша бүхэнэй, үйлэдбэриин коллектив бүхэнэй зохёохы эдэбхиие дээшэлүүлжэ, социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлэй энэ шатада айхабтар ехэ удха шанартай болобо.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ олониитын үүсхэл, хэшээлые бадаруулан хүгжөөхэ гээшэ мүрысөөнэй гол зорилго болоно. Совет хүнүүдэй зүгһөө сүм һайшаагдаһан, партида болон арадта КПСС-эй ЦК-гай хэһэн Хандалга соо эгээл энэ зүйлдэ гол анхарал хандуулагдана бшуу. Имагтал ажал гээшэ манай амжалтануудай үндэһэ һуури, урагшаа хэлбэришэгүйгөөр дабшаха эшэ үндэһэмнай мүн гэжэ, тэрэшэлэн түсэбтэ даалгабаринуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгһээ Совет гүрэнэй хүсэ шадалай ургалта, ниитын баялигай ургалта, арадай ажабайдал һайжаралга дулдыдаха юм гэжэ хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенци һайн ойлгоно.

Ороной үмэнэ байгаа һүр жабхаланта зорилгонуудые дүүргэлгэдэ өөрынгөө ёһото оруулалтые хэжэ, КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада зохёохы ёһоор харюусаха гээшэ совет киногой мэргэжэл шадабаританай нэрэ хүндын хэрэг мүн. Экран болбол ажалай хүнүүдые хүндэлжэ һургаха, ухаан бодолоо, зүрхэ сэдьхэлээ ажал хэрэгтээ зорюулан, шунал абьяастайгаар хүдэлмэрилжэ шададаг хүнүүдэй нэрэ хүндые дээшэнь үргэхэ ёһотой. Совет хүнүүдэй ажалайнгаа уялгые дүүргэхэ, ажалдаа зохёохы ёһоор хандаха, ухаалан зохёохо ябуулга һүбэгшэлхэ, үүсхэл эдэбхиеэ дээшэлүүлхэ гэһэн эрмэлзэлынь кинематограф дэмжэжэ, хүгжөөжэ шадахашье, тиихэ ёһотойшье гээшэ. Киногой хүдэлмэрилэгшэдэй энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй!

Та бүгэдын мэдэһээр, һүүлэй жэлнүүдтэ Советскэ Союзай, бүхы социалис нүхэсэлэй гадаадын политикада ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Дэлхэйн оршон байдал түтшүүрилые һуларуулха гээшэ, эб найрамдал, аюулгүй байдал болон арадуудай хани барисаа бэхижүүлхэ тээшэ, уласхоорондын холбоо харилсаа үргэдхэхэ тээшэ эли бодо хубилжа эхилбэ. Социализмын хүсэнүүдэй, национальна сүлөөрэлгын болон социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэжэ байгаа бүхы хүсэнүүдэй байдалынь улам бата бэхи боложо байнхай. Һаяхан нүхэр Л. И. Брежневэй Куба ошоод ерэһэн ушар энэ талаар шэнэ ехэ алхам болоо юм. Нүхэр Л. И. Брежневэй тэндэ ошоод ерэһэнэй үрэ дүнгые бүхы совет арад нэгэн дуугаар һайшаажа, мүн энэ ушар хилын саанахи олониитын зүгһөө ехээр һонирхон дэмжэгдээ.

Уласхоорондын оршон байдалда боложо байгаа һайн хубилалтануудай, элдэб социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбэй ёһоор зэргэ оршон байха гэһэн гол ёһые бодото байдалда үргэнөөр хэрэглэхэ ябадалай тон орёо, доторoo зүришэл ехэтэй үйлэ хэрэг байһаниинь ойлгосотой. Империалис зонхилогшод, али бүхы янзын хархис хүсэнүүд, маоистнууд дэлхэй дээрэ боложо байгаа һайн хубилалтануудые тогтоохо, «хүйтэн дайнай» байдалые һэргээхэ гэжэ оролдоно. Социализм капитализм хоёрой хоорондохи үзэл сурталай тэмсэл улам хурса, олон янзын, улам түгшүүрилтэй болоно.

Үзэл бодолнуудай тэмсэлдэ совет кинематографай дүүргэжэ байгаа үүргэнь айхабтар ехэ юм. Мүнөөнэй дэлхэй дээрэ орьелон байгаа үзэл сурталай тулалдаанда кино гээшэ эгээл шухала талмайнуудай нэгэн байһан, мүнөөшье тиимэ байна. Үнэн коммунис үгэеэ тодо хурсаар, дүрсэ маяг һайнтайгаар нэбтэрүүлхэ, империализмын болон тэдэнэй туһамаршадай бодото нюурые элиршэлэн харуулха гэһэн энэрхы ёһоной революционно үүргээ совет кинематографистнууд хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ уялгатай.

Бидэнэр соёл культурын али бүхы талаар уласхоорондын холбоо харилсаан үргэдхэгдэхэ ёһотой гэжэ тоолодогбди. Гэхэтэй хамта энэ үргэдэжэ байгаа холбоо харилсаае социалис байгуулалтада, совет ёһоной ажабайдалые шүүмжэлэн добтолгые улам шангадхаха хэрэгтэ зарим хүнүүдэй хилын саана ашаглажа байһыень элеэр харанабди. Ушар тиимэһээ хододоо һэргэг хэрхо байха. Мүнөө үеын антикоммунизмын хуурмаг билдагууша шэнжые, буржуазна дэлхэйн муухай зан заншалые эрид шиидэнгеэр элишэлжэ, үзэл сурталай бүхы талаар үргэн добтолго эрхилхэ шухала. Совет кинематограф саашадаашье эдэ үндэр эрилтэнүүдэй хэмжээндэ хүрэмөөр байха байһандань һэжэг үгы!

Хүндэтэ нүхэд!

Соёл культурын мастернуудай зохёохы ажалынь парти, Совет гүрэнэй гол анхаралда хододоо байдагынь мэдээжэ. «Совет кинематографиин саашанхи хүгжэлтэ тушаа хэмжээнүүд тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор киногой мүнөөнэй байдалынь, саашадаа хүгжэхэ хараа түсэбынь али бүхы талаар харгдажа, бии байгаа дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн, ерээдүйдэ киноискусствые хүгжөөхэ тодо программа үгтэһэн байна. Социалис реализмын гол ёһонуудые бэелүүлэн, совет кинематографистнууд манай ажабайдалай бүхы олон талые үнэн зүбөөр, гүнзэгыгөөр, тодо хурсаар харуулха, ажабайдалдахи бүхы орёо хэсүү зүйлнүүдые харуулха, мүн коммунис ерээдүйн шэнжэнүүдэй манай ажабайдалда бии болоһые уран зохёолшын хурса нюдөөр хаража, искусствын түгэс хүсөөр тэдэниие шунал абьяастайгаар батадхаха ёһотой.

Гол шухала зүйлнүүд тухай тодорхойлон хэлэбэл, ямар бэ?

Энэ хадаа манай үдэрнүүдэй һүр жабхалангые, баатар габьяае харуулха, манай обществын үзэл сурталай болон ухаан сэдьхэлэй баялигуудые батадхаха, совет ёһоной ажабайдалые батадхаха, коммунис дэлхэй байгуулжа байгаа совет хүнүүдэй сэдьхэлэй һайханиие харуулха ёһотой болоно.

Энэ хадаа совет хүнүүдые обществын үмэнэ үндэр ехэ харюусалгатай байха, коллективизмын, эмхидхэлэй болон журам заршамай мэдэрэлтэй байхаар, революционно ут заншалнуудта, марксизм-ленинизмын һайхан зорилгонуудта хизаарлашагүй үнэн сэхэ байха үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ хэрэг болоно.

Энэ хадаа арадуудай хани барисаанай, патриотизм болон интернационализмын үзэл бодолнуудые экран дээрэ бэелүүлхэ, урданай болон мүнөөнэй дэлхэйн соёл культурын эрхим һайн зохёолнуудтай совет хүнүүдые, илангаяа залуушуулые танилсуулха. Тэдэнэй энэрхы ёһоной, түрүү шэнжэнүүдые харуулха хэрэгтэй.

Энэ хадаа манай ажабайдалдахи дутуу дунда зүйлнүүдые зоригтойгоор элишэлхэ, совет обществын урагшаа дабшалгадань һаад түбэг татажа, тэрэниие коммунизм байгуулалтын үндэһэн шухала зорилгонуудһаа хадууруулха шэглэлтэй бүхы зүйлнүүдтэ эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэхэ хэрэг болоно.

Манай үе саг уран хүдэлмэрилэгшэдтэ айхабтар һонирхолтой саг юм. Энэ үе сагнай уран зохёолшын, режиссерой, актерой, зохёохы хүдэлмэрилэгшэ хүн бүхэнэй үмэнэ хизаарлашагүй ехэ арга боломжо олгожо, коммунис үзэл бодолтой, үйлэ хэрэгтэй хүниие, үнэншэ һайхан сэдьхэлтэй интернационалистые, өөрынгөө ороной, тэрэнэй ерээдүй болон мүнөөнэй байдалай эзэнби гэжэ бэеэ мэдэрдэг хүниие бүрилдүүлхэ хэрэгтэ парти болон обществодо үнэн зүрхэнһөө туһалха арга боломжо тэдээндэ олгоно.

Социалис реализмын арга метод хадаа зохёохы ёһоор шэные үүсхэхэ, онсо өөрсэ талаан бэлигүүдэй дүүрэнээр һалбарха айхабтар дэлгэр арга зам олгодог. Социалис реализм гээшэ манай үе сагта, манай революционно үе шатада таарамаар уран хурса арганuудые саг үргэлжэ бэдэржэ олохые эринэ. Энэ эрилтын зүб байһые киноискусствын эгээл эрхим зохёолнууд, тэрэ тоодо танай студида байгуулагдаһан зохёолнууд гэршэлнэ.

Гэбэшье имагтал уран хурса арганuудые бэдэрхэ гээшэ гол зорилгомнай гэжэ ойлгобол буруу. Тэрээндэ дашууран, искусствын заха хизааргүй уудамаар, «хүл толгойгоо алдаад» ябажа байха гэбэл буруу. Социалис реализмын искусство гээшэ өөрын хилэ хизаартай юм. Энэнь хадаа үндэр ехэ зорилгонуудаарнь тодорхойлогдожо байгаа ангиин эли тодо гол ёһонууд мүн. Харин тус искусствын гол зорилгонь хадаа дэлхэйе коммунис ёһоор шэнэдхэн хубилгахын түлөө агууехэ тэмсэл эрхилжэ байгаа партидаа туһалха уялга болоно.

Ажалай хүндэ хорон болохо бүхы зүйлнүүдые, хүниие доро дараха, хүнэй муу муухайе һайшаан харуулһан бүхы зүйлнүүдые, ажабайдал болон түүхые хазагайруулһан зүйлнүүдые бидэнэр эрид буруушаанабди. Мүн тэрэшэлэн политикада ямаршье хабаагүй байлгые, манда харша һаналнуудые мүн лэ эрид шууд буруушаанабди. Тиимэһээ ямаршье зохёохы эрмэлзэлгүйгөөр, хуурмаг болодой үүдэнһээ хэгдэһэн фильмүүдые бидэнэр нюуса далдагүй шүүмжэлдэгбди, саашадаашье шүүмжэлхэбди. Манай экран дээрэ тиимэ картинануудай хаа-яа дайралдадагтань [illegible]. Кино-үйлэдбэриин бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ бүри үндэр эрилтэ табиха, тэрэнэй бүхы шатыень хинажа байха, шэнэ фильмүүдые экранда гаргадаг хүнүүдһээ урданайхиһаа шангаар асуудаг болохо хэрэгтэй ха.

Коммунис обществын, марксизм-ленинизмын һайхан зорилгонуудые эрхимээр харуулһан, совет хүнүүдэй болон дэлхэйн бүхы ажалшадай аша туһые хамгаалһан искусствын зохёолнууд лэ, тэрэ тоодо фильмүүдшье эрхим һайн гэжэ харагдаха ушартай. Энэ хадаа партиимнай хүтэлбэри болгодог эгээл үндэр эрилтэ мүн. Тиин энэ эрилтые дүүргэлтэ [...] арад зонойнгоо аша [...] түлөө зоригтойгоор [...] ты, ухаалагты, һанаа[...] ты! гэжэ бидэнэр сов[...] ажалтаниие уря[...] Манай алдарта [...] манай гоё һайхан [...] сагые үнэн зүбөөр [...] һан искусствын зох[...] хэндэ бидэнэр баяр[...]

«Удха түгэлдэр, һайханайнтаа талаар [...] холтой али бүхы [...] лон янзын шэнэ [...] хёолнуудые олон [...] харагшад танһаа [...] нэ, — гэжэ Л. И. [...] нев тэмдэглээ һэн. [...] зохёолнууд хүндэ ш[...] дол түрүүлхэ, мана[...] һуужа байгаа үе ша[...] ха шанарые [...] гөөр ойлгохо [...] да туһалха. Манай [...] бодото хүнүүдые [...] зүбөөр харуулха [...] мунизм байгуулагша[...] рэгтэй һайн һайхан[...] шанарнуудые хүндэ[...] дүүлэн батадхаха ф[...] байха ёһотой».

Хүндэтэ нүхэд! Гүрэн түрын үнд[...] да хүртэһэн үдэр хад[...] хүнэйшье, мүн бүхэ[...] лективэйшье ажаб[...] айхабтар баяртай [...] үдэр гэжэ сэдьхэлд[...] дуугдадаг. «Мосфиль[...] диние шагналга тана[...] та коллективэй, бүх[...] кинематографиин [...] замда шэнэ гайхамш[...] та болохо бэзэ гэж[...] этигэхыемнай зүбшө[...]

Совет гүрэнэй хоёр [...] дээдэ шангууд — Л[...] орден болон Октябр[...] волюциин орден хада[...] тал совет соёл ку[...] үмэнэ «Мосфильмын[...] габьяатай байһыень [...] мэдэрһэн ябадал бэ[...] рин зохёохы шэнэ [...] оролдолго гаргахые[...] ри үндэр амжалта[...] туйлахыень, бүгэдэ [...] мэдэрмээр фильмүүд[...] гуулхыень уряалһа[...] дал мүн. Тиин, хүнд[...] хэд «мосфильмовецүү[...] тидамнай, арад зон[...] айхабтар хэрэгтэй а[...] дэлмэридөө шэнэ ехэ [...] тануудые туйлахыет[...] сэхыем зүбшөөгыт.

Н. В. Подгорный [...] үгэ ехэ анхара[...] шагнагдажа, нэгэнтэ [...] альга ташалгаар [...] лагдаа.

Н. В. Подгорный [...] эй Верховно Соведэй [...] диумэй Указ уншаад [...] фильм» киностудиин [...] Октябриин Революци[...] дениие сутларагшада[...] мэ альга ташалга[...] зүүбэ.

***

Коллективэй ажал[...] мэриие үндэрөөр [...] нэйнь түлөө студии[...] ральна директор Н. Т[...] «Мосфильмын» хүд[...] лэгшэдэй үмэнэһөө [...] нис партиин Централь[...] митедтэ, СССР-эй Ве[...] Соведэй Президиумд[...] вет правительствада [...] зүрхэнһөө баяр ба[...] хүргэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай [...] ральна секретарь [...] Л. И. Брежневэй ама[...] «Мосфильм» студи[...] наха тухай СССР-[...] ховно Соведэй През[...] Указ мосфильм[...] зохёохы шэнэ бэд[...] нүүдтэ, совет кино[...] вын үмэнэ оршоһон [...] нуудые бэелүүлхы[...] улам бүри эршэм[...] абьяас түгэлдэрөөр [...] ень зоригжуулна. Эд[...] гонуудые бэелүүлхы[...] харюусалгатай байһа[...] диин коллектив һайн [...] гоно.

Манай ажалай — олон кинематографист[...] хүдэлмэриин — парт[...] арад зоноор иимэ ү[...] сэгнэгдэһыень м[...] омогорхон баясамаар [...] гэжэ Ленинскэ шанга[...] реат, СССР-эй арад[...] тист, кинорежиссёр [...] Бондарчук хэлээ. И[...] нэлтэ, иимэ ехэ [...] оролдолго экранай [...] удхатай, уран хурса [...] нуудые бүтээхээр би[...] зоригжуулна.

Үндэр дээдын ша[...] хүртэхэдөө, мосфиль[...] зүрхэ сэдьхэлээ х[...] омогорхон баясаһан [...] гэжэ РСФСР-эй арад[...] тистка, киноактриса [...] Мордюкова хэлэбэ. С[...] коллективэй зохёо[...] лые иимэ үндэрөөр с[...] ушар шэнэ амжалта [...] тануудта, манай үе[...] гүнзэгыгөөр, удха [...] рөөр, зүрхэ сэдьхэ[...] гэмөөр харуулһан [...] мүүдые байгуулгада [...] ниие зоригжуулна.

Суглаанда хаба[...] КПСС-эй Центральна [...] тедтэ, СССР-эй Верх[...] ведэй Президиумдэ, [...] эй Министрнүүдэй С[...] эльгээгдэхэ амарша[...] шэг ехэ дэбжэлтэ[...] абаһан байна.

Удаань һайндэрэй [...] церт болобо. «Мосфи[...] эрхим һайн картина[...] кадрнууд харуулагда[...] вет киноискусствын [...] мэдээжэ уран бэли[...] гэжэл шадабаряа ха[...]

И. ВЕКСЛ[...]
В. КУЛИК[...]
ТАСС-ай ко[рр.]

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

УКРАИНА:

ЭГЭЭЛ ГҮНЗЭГЫ ШАХТА

ТОРЕЗ. (ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ). «Красная звезда-Глубокая» гэжэ шэнэ шахта Донбасста ашаглалгада оробо. Энэ шахтынхид 1213 метр гүнзэгыдэ малталга хэхэ юм.

Ороной шулуу нүүрһэнэй промышленностиин энэ эгээл гүнзэгыдэ малталга хэдэг предприяти жэлэй турша соо 1.800 мянган тонно антрацит малтан абаха проектнэ хүсэтэй гэхэ гү, али энэнь Донбассай шахтануудай дунда зэргын ажалай бүтээсэһээ хоёр дахин дээгүүр. Шулуун нүүрһэ малтан абалгада гар ажал һэлгэхэ бүлэг оньһон түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэнэ. Малтагдаһан шулуун нүүрһэ зөөхэ хоморой шухаг конвейернүүд, нүүрһэшэдые хүдэлдэг газартань абаашаха газар доогуур ябадаг трамвайнууд болон мүнөө үеын бусад техникэ энэ шахтада түхеэрэгдэнхэй.

ЛИТВА:

«НАЙДАМТАЙ ЛАБОРАТОРИ»

ВАЛЬНЮС. Эндэхи Октябриин 40 жэлэй ойн нэрэмжэтэ завод фрезернэ шэнэ станок бүтээн гаргадаг болобо. Энэ станогууд хуушангуудта орходоо нэгэ хахад дахин удаан саг соо хүдэлхэ юм.

Шэнэ машина удаан саг соо алба хэхэ шадалтай, тон нарин станогуудай нэгэниинь болоно. Имэ агрегатуудые зохёолгодо предприятиин «найдамтай лаборатори» ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд — метрологууд, конструкторнууд болон технологууд үйлэдбэриин шэнжэ шанарые үндэһөөрнь хубилгаха дурадхалнуудые оруулаа.

Лабораториин хүдэлмэрилэгшэд станогой детальнуудые мүлихэ технологие мүн лэ нарижуулһан байна. Токарна, мүлилгын болон фрезернэ участогуудта программна жолоодолготой станогууд тодхогдожо, бүтээгдэһэн зүйлнүүд һайн шанартай байһаараа шалгардаг болоо.

Заводой коллектив жэлэй дүүрэтэр станогуудай үшөө хоёр модель гаргахаар бэлдэжэ байнхай. Тэдэ станогуудай хүдэлмэриин болзор хоёр дахин үргэдхэхэ.

КАЗАХСТАН:

АВТОГИГАНТЫН БАРИЛГАШАДАЙ ЗАХИЛААР

АЛМА-АТА. Эндэхи заводой бага вольтын аппаратурануудые бүтээдэг заводой коллектив КамАЗ-ай барилгашадай түрүүшын захилые бүтээбэ. Электрын элшэ хүсэ хубаарилха зуугаад шэнэ түхеэрэлгэ Набережные Челны хото руу эльгээгдээ. Энээнһээ урда предприятида бүтээгдэдэг байһан имэ түхеэрэлгэнүүдтэ орходоо, тэрэ хоёр дахин бүтээсэтэй, бата найдамтай.

Шэнэ түхеэрэлгэ нормоор хараалагдаһанһаа хоёр дахин түргэнөөр бүтээгдээ. Технологическа түхеэрэлгэ бэлэдхэлгэдэ, үйлэдбэриие нарижуулгада ухаалан зохёогшодой хабаадалсаһаниинь ехэ туһалаа.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ мянгаад имэ түхеэрэлгэ бүтээгдэжэ, Камын асари ехэ барилгада хабаадагшадта эльгээгдэхээр хараалагдана. Продукци гаргаха болзор хороолгодо туһалха дотоодын нөөсэ хүсэнүүдые предприяти хэрэглэхээр бэдэрнэ.

БЕЛОРУССИ:

МИНСКЫН АВТОПОЕЗДНУУД

МИНСК. Эндэхи автомобиль бүтээдэг заводой коллектив туршалгын-промышленна поездуудые болзорһоонь урид бүтээн гаргаба. Шэнэ машина «МАЗ-515 Б» түхэлэй хүндэ ашаанай машинаһаа, «МИЗ-941» түхэлэй ута болгогдоһон прицепһээ бүридэнэ. Энэ машина дээрэ 300 мориной хүсэтэй дизельнэ двигатель тодхогдонхой. Тиимэ хадань 25 тонно ашаатай автопоезд часай туршада 80 хүрэтэр километр зайе гаталжа шадаха байна. Ажалай бүтээсээрээ тэрэ мүнөө бүтээн гаргагдадаг машинаһаа үлүү юм.

Автомобиль бүтээгшэд имэ машинануудые энэ жэлдэ олоорнь гаргадаг болохые уялгаланхай.

(ТАСС-ай корр.).

ТЮМЕНЬ. Энэ зураг дээрэ мантан томо АН-22 самолёдто хүсэтэ техникэ ашажа байхые харанат. «Антей» самолёт областиин хойто зүгтэ оршодог Ниж-не-Вартовск руу автомашинануудые, элдэб техникэ, бүлүүр станци болон бусад томо ашаануудые зөөдэг юм.

Нэгэ үбэл соо «Антей» ороной нефть олзоборилдог томо райондо хэдэн мянган тонно шэгнүүртэй промышленно түхеэрэлгэ абаашаха байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Буряадай залуушуул

1924 онһоо гарана

ВЛКСМ-эй Буряадай областной комитедэй орган

50 жэл

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряадай залуушуул» газетын редакциин оршуулагша Цырегма Батоевна Батоева (зүүн талада), республиканска типографиин линотипистка Людмила Самуиловна Васина гэгшэд ээлжээтэ номерой хуудаһанай алдуунуудые заһажа байна.

В. МАТВИЕВСКИИН фото.

«Буряадай залуушуул» газетын түрүүшын номерой гараһаар үглөөдэр табин жэл болохонь. Энэ хадаа тус газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй, эдир бэшэгшэдэй, оло мянган уншагшадай баярай һайндэр болоно.

1924 оной февралиин 16-да «Бурят-Монгольская правда» газетэдэ республикын залуушуулда зорюулагдаһан тусхай хабсаргалта — газетэ соохи газетэ гараһан байгаа. Энэл үдэрһөө эхилжэ, Буряадай комсомолшууд болон залуушуул өөһэдын хэблэлтэй болоһон байха юм.

Үнгэрһэн табин жэлэй туршада залуушуулай газетэ гайхамшагта зам гаталан гараа. Республикын залуушуулай эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха, коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Мүнөө үедэ КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ комсомолшууд болон залуушуулай хүсэл зоригые гүйсэд элсүүлхын тула газетын хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргана.

Алдарта табин жэлэйнгээ ойн һайндэрые тэмдэглэжэ байһан «Буряадай залуушуулай» хүдэлмэрилэгшэдые, эдир бэшэгшэдые, бүхы уншагшадые ВЛКСМ-эй обком хани халуунаар амаршалһан байна. Тиихэдэ хүршэ область ба хизаарнуудай залуушуулай газетэнүүдэй редакцинуудһаа, комсомолой комитедүүдһээ, энэ хэблэлдэ урдань хүдэлжэ байһан хүнүүдһээ олон тоото амаршалганууд ерээ.

Түрүүшынгээ номерой гараһаар тэбхэр 50 жэлэй үнгэрөөшье һаа, «Буряадаймнай залуушуул» эдир залуу ябаһан зандаа. Энэ баярта һайндэртэйнь дашарамдуулан, «Буряадай залуушуулай» редакциин журналистнуудые, эдир бэшэгшэдые, бүхы уншагшадые хани халуунаар амаршалаад, саашанхи ажал хүдэлмэридэнь бүри ехэ амжалта, газетээ улам һонирхолтой болгохыень хүсэнэбди.

ДАЙШАЛХЫ ЗАМ

БУРЯАД ОРОНОЙ комсомолшууд болон залуушуулай газетын түрүүшын номерой гараһаар үглөөдэр табин жэл гүйсэхэнь. 1924 оной февраль һарада гараһан энэ газетэ хадаа республикын олониитын, илангаяа залуушуулай соёлой ажабайдалда айхабтар ехэ удха шанартай байһан юм.

Совет засагай түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, большевигүүдэй партиин ба тэрэнэй нютагай органуудай хүтэлбэри доро оронoймнай нютаг бүхэндэ совет хэблэл байгуулагдажа эхилээ һэн. Жэшээнь, 1918 оной июнь һарада «Вестник Советов Прибайкалья», «Красный Бурят-монгол» гэжэ газетэнүүд гаража эхилһэн байгаа.

1920 оной январь һарада совет ороной залуушуулай хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй съезд боложо, «РКСМ-эй хэблэл тухай дүрим» баталан абаһан байна. Тэрэнэй һүүлээр ороной хизаар, областьнуудта залуушуулай газетэнүүд гаража эхилһэн түүхэтэй.

1920 оной апрелиин 26-да Верхнеудинскын городской партийна организациин үүсхэлээр хотын залуушуулай түрүүшын суглаан зарлагдаһан юм. Тэрэ суглаан дээрэ комсомолой түрүүшын ячейкэ эмхидхэгдэһэн байгаа. 1920 оной декабриин 1-һээ Верхнеудинск хотодо РКП(б)-гэй Прибайкалиин губкомой орган — «Красное Прибайкалье» газетэ гаража эхилээ. Уданшьегүй тус газетын нэгэ номерто «Залуу коммунарай хуудаһахан» гараһан юм. Тэндэ хото хүдөөгэй залуушуулай хэрэг тухай, комсомолой түрүүшын эмхинүүдэй ажал ябуулга тухай тодорхойгоор хөөрэгдөө бэлэй. 1920 оной декабрьһаа 1921 оной октябрь хүрэтэр тус газетэ «Залуу коммунарай хуудаһаханиие» 30 дахин гаргаһан байна. Энэмнай республикын комсомолшуудай хэблэлэй түрүүшынь шата болоно.

1921 оной октябриин 1-һээ «Красное Прибайкалье» гарахаяа болижо, оронжонь «Прибайкальская правда» хэблэгдэжэ эхилһэн юм. Тэрэ газетын 1922 оной январиин 12-ой номерто «Залуу коммунарай хуудаһахан» гараһан байна. Тэрээн соо Забайкалиин залуу хүдэлмэришэд ба таряашадай урда табигдаһан шухала зорилгонууд тухай хэлэгдээ бэлэй.

1923 оной ноябрь һарада болоһон РКСМ-эй губкомой бюро дээрэ буряад үндэһэтэнэй залуушуулда зорюулагдаһан тусхай хэблэл эмхидхэхэ, ном гаргаха тухай асуудал табигдаһан байгаа. Тиигэд республикын партийна газетэдэ неделидээ нэгэ удаа гарадаг залуушуулда зорюулагдаһан хуудаһа эмхидхэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Энэ хэрэгтэ комсомолой губкомой хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсадаг һэн.

Уданшьегүй — 1924 оной февралиин 16-най «Бурят-Монгольская правда» газетын номерто залуушуулда зорюулагдаһан газетэ соохи газетэ гараһан юм. Партийна газетын энэ номерой түрүү бэшэг соб республикын залуу үетэнэй бэелүүлхэ шухалын шухала зорилгонууд тухай тодорхойгоор хэлэгдэһэн байгаа. 1924 ондо «Бурят-Монгольская правда» тиимэ түхэлэй 20 номер гаргаһан юм. Залуушуулда зорюулагдаһан хабсаргалтанууд «Бүхэдэлхэйн комсомол», «Советскэ Союзай комсомол», «Буряадай комсомолой ажабайдал» гэхэ мэтын тусхай гаршагуудтайгаар хэблэгдэдэг байгаа. Тэдээн соонь республика дотор комсомолой хүдэлөөн тухай бэшэгдэдэг бэлэй. Тиимэ хуудаһан-хабсаргалтын һүүлшын номер 1924 оной декабриин 6-да гараһан юм.

Тиигээд залуушуулда зорюулагдаһан тусхай газетэ хэблэдэг болохо асуудал табигдаа бэлэй. Гэхэтэй хамта тэрэ үедэ тиимэ газетэ хэблэхэ аргагүй байшоо. Ушарынь юуб гэбэл, республикын типографида полиграфическа түхеэрэлгэнүүд дутаалдадаг байгаа бшуу. Уданшьегүй — 1925 оной январь һарада залуушуулда зорюулагдаһан неделидэ нэгэ удаа гарадаг газетын түрүүшын номер мүндэлһэн юм. Тэрэнэй эдэбхитэй бэшэгшэдэй тоодо комсомолой хүдэлмэрилэгшэд И. Егоров, М. Балков, И. Хаманов, Н. Мункоев, Н. Кузьян гэгшэд оролсодог һэн.

Залуушуулай газетэ түрүүшын номерһоо эхилжэ, пролетарска уран зохёол шодой уран һайханай номуудые олоной дунда нэбтэрүүлэн тарааха, залуу үетэниие коммунис үзэл сурталтайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэжэ эхилһэн намтартай. Теэд 1926 оной апрель һараһаа 1932 оной январь хүрэтэр залуушуулай газетэ гараагүй юм. Ушарынь юуб гэбэл, мүнгэ зөөри, саарһан дутаалдадаг байгаа бшуу. Тиигэд 1932 оной январь һараһаа газетэ дахинаа хэблэгдэжэ эхилээ. Энэмнай совет ороной түрүүшын табан жэлнүүдэй түүхэтэ үе болоно. Ороной нютаг бүхэндэ ажалшан арадай габьяата хүдэлмэри эхилһэн байгаа. Залуушуулай газетын журналистнууд шэнэ барилганууд дээрэ, хүдөөгэй уншалгын гэрнүүдтэ өөһэдынгөө эдэбхитэдэй кружогуудые эмхидхэдэг һэн.

Коммунизм байгуулагшадай залуу үетэнэй гайхамшагта ажал хэрэгэй түүхэ бэшэхэ хэрэгтэ республикын залуушуулай газетэ ехэ үүргэ дүүргээ. Залуу үетэниие ерээдүйн һайн һайхан хэрэгтэ уряалхынгаа хажуугаар эндэ тэндэ дайралдадаг дутагдалнуудтай, хуушан сагай үлэгдэлтэй хурса шангаар тэмсэдэг һэн. Хото городуудай, хүдөө нютагуудай комсомолшууд болон залуушуулай ажабайдал, ажал хэрэг тухай, шэнээр мүндэлжэ байһан ёһо гурим тухай номерһоо номерто бэшэгдэдэг бэлэй. Үйлэдбэри һайжаруулха, материал гамтайгаар гаргашалха, уншагшад болон хүдөө бэшэгшэдтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ асуудалнууд редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй гол анхаралда байһан. Олон хүнэй хабаадалгатай шалгалта эмхидхэгдэдэг һэн. Энэ газетын «Хүнгэн кавалериин» шалгалта Улаан-Үдын мяханай комбинадта 1936 оной январиин 25-һаа мартын 25 болотор үнгэргэгдэһэн юм. Мяханай комбинадай залуушуулай үүсхэлые ПВЗ-гэй, Улаан-Үдэ станциин депогой залуушуул халуунаар дэмжээ һэн.

Гушаад онуудай үедэ залуушуулай газетэдэ бэлигтэй журналистнууд хүдэлдэг байгаа. Тэдэнэй тоодо Ольга Серова, Федор Ушнаев, Константин Брянский, Михаил Степанов, Никифор Рыбко, Константин Балдаев болон бусад ороно.

Тингэһээр байтар Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн эхилээ. Тэрэ үеын түрүүшын номернуудһаа эхилжэ, залуушуулай газетэ Эхэ ороноо хамгаалгын фонд байгуулха хэрэгтэ залуу хүбүүд, басагадай хүдэлөөе толгойлһон байгаа. Газетын уряалаар республика дотор залуушуулай воскреснигүүд үнгэргэгдэдэг һэн. 1941 оной августын 17-до болоһон тиимэ воскреснигтэ хэдэн арбаад мянган залуушуул хабаадажа, оборонын фондодо 150 мянган түхэриг оруулһан юм. 1941 оной сентябрь һараһаа залуушуулай газетэ хэблэгдэхээ болиһон байна. Редакциин хүдэлмэрилэгшэд Петр Савицкий, Никифор Рыбко, поэт Константин Брянский дайндa мордоо бэлэй. Савицкий Брянский хоёр баатарай үхэлөөр унаһан байгаа. Константин Брянский дайнай үедэ түбэй газетэнүүдэй тусхай корреспондентээр фронт дээрэ хүдэлдэг байһан юм.

Арбан жэлэй үнгэрөөд байхада, 1951 оной октябрь һарада «Бурят-Монголой комсомолец» газетэ дахинаа гаража эхилһэн байна. Тиихэдэ газетын редактораар Никифор Рыбко хүдэлдэг һэн. Тэрэ үедэ залуушуулай газетэ неделидэ хоёр удааород ба буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг байгаа. Никифор Рыбко Михаил Степанов хоёр өөһэдынгөө хүсөөр лэ газетын номернуудые гаргадаг байһан юм. Үйлэдбэриин залуу хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлые, залуушуулай политическэ эрдэм — мэдэсэ дээшэлүүлхэ, тэдэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта газетын гол анхарал хандуулагдадаг байһан байна. «Кружогууд ба политһургуулинуудта», «Комсомолой организациин секретариин ендэр» гэхэ мэтын гаршагууд номерһоо номерто гарадаг байгаа.

1959 оной эсэстэ «Бурят-Монголой комсомолец» газетэ «Буряадай залуушуул» гэжэ нэрлэгдэдэг болоһон юм. Залуушуулай газетын хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэридөө шэнэ онол арга бэдэржэ, тэрэнээ һонирхолтой болгохын түлөө ехэтэ оролдодог байгаа. Элдэб янзын асуудалнуудаар тусхай хуудаһанууд саг сагтаа хэблэгдэдэг, совет ороной залуу үетэнэй ажал хэрэг, ажабайдал бүхы талаһаань муу бэшээр газетын хуудаһануудта харуулагдадаг байна. Мүнөө үедэ комсомолшууд болон залуушуулые совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай арюун һайхан ёһо заншалаар хүмүүжүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулна.

Республикын залуушуулай газетэ ажахын олон ондоо һалбаринуудта хүдэлхэ кадрнуудые бэлдэхэ талаар нилээд ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Уран зохёолшод А. Бальбуров, М. Степанов, Н. Рыбко, И. Калашников, В. Петонов, К. Карнышев, С. Цырендоржиев, М. Шиханов, В. Липатов болон бусад залуушуулай хэблэлдэ зохёохы замаа эхилһэн юм. Журналистнууд О. Бодонов, И. Ожигов, А. Субботин, Г. Болдогоев, С. Бальжинимаев, П. Натаев, А. Рыжков, А. Коротаева болон бусад баһал залуушуулай газетэдэ хүдэлһэн байна.

Түрэл газетынгээ түрүүшын номерой гараһаар 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, «Буряадай залуушуулай» журналистнууд, тэрэнэй олон тоото штатнабэшэ эдэбхитэд мүнөө үедэ залуушуулай хэблэлэй үмэнэ табигдадаг шухала зорилгонуудые һайса мэдэрэн, залуу үетэниие коммунис үзэл сурталтайгаар хүмүүжүүлхэ, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэниие элсүүлхын тула бүхы мэргэжэл шадабаряа зорюулжа байнхай.

К. БАТОРОВ,
«Буряадай залуушуул» газетын редактор.

ГАЗЕТЫН ХУУДАҺА ИРАХАДА...

1941 он. Фашис Германиин Эхэ орондомнай добтолон орожо, совет арадай амгалан тайбан ажалда, ажабайдалда һаад ушаруулһан үе. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, «Буряад-Монголой комсомолец» газетэ республикын залуу үетэниие ударидан, ажалай баатаршалгада уряалдаг байгаа. Эхэ ороноо хамгаалгын фонд байгуулха хэрэгтэ Буряад ороной залуу хүбүүд, басагадай патриотическа хүдэлөөе залуушуулай газетэ толгойлон ябадаг байһан юм.

Газетын үүсхэлээр республика дотор комсомолшууд болон залуушуулай воскреснигүүд үнгэргэгдэдэг байһан түүхэтэй. Жэшээлэн хэлэбэл, 1941 оной августын 17-до тиимэ воскресник болоһон байгаа. Тэрэ воскреснигтэ хамта дээрээ 80-яад мянган хүн хабаадалсаа. Гансахан үдэрэй воскреснигтэ 150 мянга гаран түхэриг суглуулагдажа, Эхэ ороноо хамгаалгын фонддо оруулагдаһан юм.

БАГШАДАА БАЯРТАЙБ

«Буряадай залуушуул» газетын түрүүшын номерой хэблэгдэн гараһаар табин жэлэй ойе республикымнай олониитэ эдэ үдэрнүүдтэ үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Энэ үе соо ургажа ябаа залуу үетэниие, комсомолшуудые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, ажахын, социальна, соёлой байгуулалтада эдэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха, эрдэмэй орьёл өөдэ дабшахадань, согтой хүхюунээр, һонирхолтойгоор амархадань, тус газетэ туйлай ехэ туһа хүргөө.

Ямаршье газетын, эдэнэй дунда «Буряадай залуушуул» газетын номер бүхэниие хүнүүд абажа уншахадаа, мүнөө үеын гол шухала асуудалай ямараар, хайшан гэжэ шиидхэгдэжэ байһаар, эдэ бүхы ушар хэрэгүүдтэ хүн зоной, гол түлэб залуу үетэнэй, комсомолшуудай хэр эдэбхитэйгээр хабаадан, хубитаяа оруулжа байһаар һонирходог юм. Газетын номер бүхэн тиимэ бэлэхэнээр бүтэдэггүй. Эдэбхитэй хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд, редакциин хүдэлмэрилэгшэд энэ талаар ехэ юумэ хэдэг байна. «Буряадай залуушуул» газетын эгээл иимэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн—Жалсан Цыбикжапович Дондитов тухай тобшохоноор хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Тэрэ 1954 онһоо эндэ ажаллана.

...1958 он. Тиихэдэ би оршуулгын таһагта Жалсан Цыбикжаповичтай хүдэлжэ эхилээ һэм. Оршуулгын түрэг мэргэжэлээр түрүүшээр айхабтар хүшэр байгаа. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума бага-багаханаар дүршэл олоходомни, Жалсан Цыбикжапович ехээр туһалһан юм.

Эндэ нэгэ жэшээ дурадхаар байна. Телетайпаар ороһон нилээд горитой материал эгээл ульгам, гүйсэтэй юумэнь шэлээжэ, намда түүе һэн. Тиихэдэ Жалсанхай дамбагар зузаан саарһа абан, машинисткатай зэргэлжэ һуугаад, үнэн буряадаар тэр дибогүй уншажа оробол даа. Оршуулга хэжэ байна гэжэ түрүүшээр ойлгоогүй, харин орон дотор боложо байһан үйлэ хэрэг тухай миил хөөрэжэ һууна гэжэ һанаа бэлэйб. Теэд тэрэмни оршуулгаяа хэжэ, сүлөө тухагүй һууба. Би ехэтэ гайхаа һэм.

— Түрүүшээр саарһан дээрэ бэшэлгэ оршуулбалшни һураггүй дээрэ, саашадаа туһатайшье байха. Би баһа тиигэжэл һураһан хүм, — гэжэ Жалсанхай хэлээд, урдаһаам уриханаар хараа бэлэй.

Орёо хүшэр үгүүлэлнүүдэй, ойлгогдоогүй үгэнүүдэй дайралдахада, абаһаар лэ аха нүхэртөө хандахаш. Жалсан Цыбикжапович одоо налгай зохидоор шагнаад, шадаал һаа, статьягай гол удхые гүнзэгыгөөр тайлбарилан оршуулхые заадаг байгаа.

«Зарим хүнүүд оршуулгые балай тоодоггүй гээшэ. Эдэнэр эндүү алдуу хэнэ гэжэ һанагшаб. Юрэдөөл, һайнаар, гол удхаарнь оршуулхын тула ехэ юумэ мэдэхэ хэрэгтэй, — гэжэ Жалсанхай хөөрэдэг. Энээнииень би хэзээдэшье мартахагүйб.

Редакциин хүдэлмэрилэгшэ бүхэн дежурладаг, газетын хуудаһан бүхэниие хёрхо наринаар уншадаг гээшэ. Тиихэдэ Жалсан Цыбикжаповичтай хамта дежурлахада, тон туһатай һургаал үгэдэг һэн. Газетэмнай нэгэшье алдуугүйгөөр гараһай гэжэ бүхы сэдьхэлһээ оролдодог байгаа. Мүнөөшье оролдоор заадаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ сэрэгтэ ябажа, оршуулгын һургуули дүүргэһэн, һүүлэрнь газетэдэ ябаһа урагшатайгаар хүдэлжэ байһан, хабэд номин Хэжэнгын бэлигтэй хүбүүе, минии аха нүхэр Жалсан Цыбикжапович Дондитовые наар амаршалаад, ажалдаа амжалтатай, элүүр энхэ, журналистнууд - дүүнэрээ дүмэлсэн, туһа хүргэжэ, мэргэжэл шадабаридаа һургажа ябахыень хүсэхэ байнаб.

Б.М. ЖИГЖИТОВ,
оршуулагша.

БИДЭНИИЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛҺЭН ЮМ

Республикын комсомолшууд болон залуушуулай газе... түрүүшын номерой гараһаар 50 жэлэй гүйсэһэнтэй ...арамдуулан, «Буряадай залуушуулда» ондо ондоо ...та хүдэлжэ байһан хэдэн хүндэ манай корреспондент ...дажа, өөһэдынгөө һанал бодолые хэлэхыень гүйһан ...на. Тэдэнэй харюу уншагшадайнгаа анхаралда таби...бди.

А. АЛЕКСАНДРОВ — ...уушуулай газетын редак...ай орлогшо байһан, мү... гүрэнэй ород драмын ...рай директор:

Ямар нэгэн ойн баярай ...оходо, урданай юумэн ...тагүй һанагдашадаг. Тэ...най угаа һайн ёһо зан... гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

— Сасуутамни — «Буряа... залуушуул» газетэ таби... һатай» болошобо. Тиигэ...ше энэ газетэ хододоо ...р залуу, хүхюутэй зугаа... зандаа — республикын ...луу үетэниие амжалтаһаа ...жалтада ударидан ябана.

Табяад онуудта энэ газе...н редакцида хүдэлһэн хүм. ...мнай дайнай һүүлэй үе. Бүхы совет арад, тэрэ ...одо Буряадай комсомол...уд ба залуушуул арадай ...ахын һалбаринуудые ...һэн бодхоожо байгаа. ...сагай эрилтэнүүдтэй ад... алхалалсажа, залуушуу... һанал бодолые, үдэр бү...н ажал хэрэгые һайнаар ...уулхые хүсэдэг, оролдо... байгаабди.

Шиидхэгдээгүй асуудал ...эн коллективэй анхарал ...адаг һэн. Ажалай бүтээ... дээшэлүүлхэ, продукци ...ээр үйлэдбэрилхэ, шана...нь һайжаруулха асуудал...уд, һуудал байдалай, соё... ба инаг дуранай асуудал...уд — эдэ бүгэдэ тухай ...етын хуудаһануудта хөө...гдэдэг һэн.

Бидэнэй хүдэлмэриин эр... байдал хүндэшэг лэ һэн. ...нэдүүд уйтан, нэгэн соо ...-4 хүн һуухабди. Хүдөө ...тагта командировкоор ...шоходоо, ехэнхидээ «өөрын... хоёроор» ябахаш. Теэд ...маа хухарангүй, залуу на...най залитайханаар лэ ...агдадаг бэлэй. Һанаад үзэ...дэ, һонин даа.

Варимдаа сугтаа хүдэл...эн нүхэдни ээлүүдгүй һа...гдашадаг. Олохон хүн зо...ёохы ажалай замда гаража, уран зохёолшод болоо. Хэдэн хүн журналистын хүнгэн бэшэ ажалда хүдэлжэ ябаһаар. Тэдэнэйнгээ бэшэһэн статья, корреспонденцинүүдые газетэдэ уншахадаа, радиогоор шагнахадаа, баясахын ехээр баясагшаб.

Минии үеын хүнүүд «Буряадай залуушуултай» хамта хүдэржэн ургаа, хүмүүжээ гэхэдэ үлүү бэшэ ха. Энэ газетэмнай мүнөө коммунизм байгуулагшадтай зэргэ алхална, хүдэлмэрилэгшэдэйнь гуурһан улам хатуужана, газетын материалнуудые Буряад ороной хэдэн үеын комсомолшууд уншана гэжэ һанахадаа, сэдьхэлни баясажа ябадаг.

Е. ГОЛУБЕВ, редакциин хүдэлмэрилэгшэ байһан, мүнөө СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай аспирант:

Хэниие хэншье гэлтэгүй, бултадаал залуу хүбүүд, басагад ябадаг һэмди. Лида Мельникова Володя Бараев хоёр дипломтой журналистнууд байбашье, хэдэхэн һара хүдэлжэ байгаа. Лёша Левченко, Галя Орлова, Павел Натаев багшанарай институдай үдэшын отделенидэ һурадаг һэн. Володя Корнаков, Юрий Сухарев, Исай Калашников гурбан «ажабайдалай амта таниһан» байбашье, бидэнһээ хэдэн жэлээр лэ аханууд бэлэй.

Теэд хүдэлжэ байһан үе сагнай бултанда адли эрилтэ табидаг һэн. Һанаад үзэгты: түрүүшын ракетэнүүд замбуулин тээшэ дабшаха, КПСС-эй ээлжээтэ бэшэ XXI съезд, долоон жэлэй дорюун алхам, коммунис ажалай хүдэлөөн... Валентина Гагановагай жэшээгээр үйлэдбэриин түрүүшүүл гээгдэнги бригадануудта ошожо хүдэлхэ. Сүлөөтэй саг балай олдодоггүй һэн — үдэр бүри шахуу шэнэ темэ, шэнэ асуудал, ажалай шэнэ баатар... Ябаха, үрдихэ, бэшэхэ хэрэгтэй байгаа.

Тарбагатай тосхондо багшаар хүдэлжэ байхадаа, һурагшадтаяа хизаар ороноо шэнжэлгын аяншалга үнгэргэдэг, спортын элдэб мүрысөөнүүдтэ хабаададаг байгааб. Нэгэ тиимэ аяншалга тухай «Буряадай залуушуулда» бэшээд, газетэдэ толилогдоходонь, ехэтэ баясаагша һэм. Тэрээхэн мэдээсэлэй газетэдэ гараһан үдэрые мүнөөшье һанажа ябадагби. Тиигээд һургуулиингаа һониниие, тэндэхи залуу колхознигуудай ажал хэрэг, һанал бодол тухай редакцида бэшэдэг болоо һэм. Удаань «Буряадай залуушуулай» редакцида хүдэлхөөр орогдоо.

Хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын үдэрнүүд үсэгэлдэр мэтэ һанагдаһаар. Ойлгогдоогүй юумэншье олон байгаа ааб даа. Теэд дүршэлтэй нүхэднай туһалдаг һэн. Эдир бэшэгшэдэй постнуудые эмхидхэхэ, эдэбхитэдтэйгээ холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ асуудалнууд тон шухалада тоологдогшо һэн. Республикын нютаг бүхэнһөө хэдэн арбаад хүбүүд, басагад бэшэгүүдые эльгээхэ. Багша А. Рябов, пионервожата А. Падерина, студент И. Ярневский, сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Куртошин, судна заһабарилгын заводой залуушуулай бригадын бригадир А. Шигаев болон бусад «Буряадай залуушуулай» эгээл эдэбхитэй эдэбхитэд байһан юм.

Хизаар ороноо шэнжэлгын, сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдадаг һэн.

«Буряадай залуушуулда» хүдэлжэ, гуурһанайнгаа шадалые туршаад, журналист болоһондоо баяртай ябагдана. Эндэл эгээ һайхан сагни үнгэрөө, эндэл «хүн боложо, хүлөө шоройдооб». Һайнш даа, «Буряадай залуушуул!»

ГАЗЕТЫН ХУУДАҺА ИРАХАДА...

1953 он. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум боложо, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэмжээнүүдые хараалһан байгаа. Уданшьегүй ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой пленум болоо һэн. Тэндэ «Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй дүнгүүд ба областной комсомолой организациин бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Пленумэй шиидхэбэри бэелүүлхын тула ВЛКСМ-эй райкомууд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Республикын промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай комсомолшууд болон залуушуулһаа «Хүдөө ажахыда хүдэлхөөр эльгээгыт» гэһэн олон мэдүүлгэнүүд ВЛКСМ-эй комитедүүдтэ орожо эхилээ. Нилээд олон залуушуул хүдөө гаража, нютагжаһан түүхэтэй.

Энээнтэй дашарамдуулан, «Буряадай залуушуул» газетын хуудаһануудта «Шэнэ газарһаа ерэһэн бэшэгүүд» гэһэн шэнэ гаршаг бии болгогдоһон юм. Тэрэ гаршаг доро хүдөө нютагуудһаа, шэнэ ба боро газар эдүүрилэгшэдһээ ерэһэн һонирхолтой мэдээсэлнүүд толилогдодог байгаа.

***

1965 он. Октябрь һараһаа эхилжэ, «Октябриин шэнэ үе саг» гэһэн тусхай хуудаһанууд «Буряадай залуушуул» газетэдэ гарадаг һэн. Тэдэ хуудаһанууд Агуухэ Октябриин социалис революциин түүхэтэ үдэрнүүдтэ зорюулагдадаг байгаа.

«Октябриин шэнэ үе саг» гэһэн түрүүшын хуудаһан И. С. Тютринэй ажал ябуулгада зорюулагдаһан байна. Агуу Октябриин революцида тэрэ хабаадалсажа, Үбэлэй ордониие добтолгодо эдэбхитэйгээр хабаадаһан байгаа.

Удаадахи хуудаһандань Верхнеудинск хотын большевигүүдэй Соведэй түрүүшын түрүүлэгшэ В. М. Серов тухай тодорхойгоор хөөрэгдөө һэн. Иимэ гаршагтай хэдэн хуудаһан залуушуулай газетэдэ гараһан юм. Тэдэндэ толилогдоһон материалнуудые республикын ажалшад, илангаяа залуушуул ехэтэ һонирхон уншадаг һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряадай залуушуул» газетын редакциин һурагша-залуушуулай таһагай корреспондент Герман Столяров (зүүн гарта), газетын эдир бэшэгшэд — 10-дахи классай һурагша Валя Дорогая, студент Александр Карнышев, һурагша-залуушуулай таһагай даагша Светлана Кононова гэгшэд газетын редакцида ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

В. МАТВИЕВСКИИН фото.

Энэ хуудаһа манай корреспондент Б. Ванчиков хэблэлдэ бэлдэбэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ һОНИН

АНГУУШАДАЙ ЗҮРГӨӨР...

Эдэ үдэрнүүдтэ Кабанскын аймагай коопзверопромхозой ангуушад ой тайгын «зөөлэн алта» суглуулжа үргэлжэлһөөр. Эдэнэр намартаа ондатрын 17.000 арһа гүрэндөө тушааһан байгаа.

Мүнөө аймагай ангуушад булга, хэрмэ, һолонго, үен, үнэгэнэй арһа асаржа тушаана. М. П. Иванов агнуурииһаа баян олзотой буоажа ерэбэ. Тэрэ 2.210 тухэригэй арһа тушааһан байна. «Зөөлэн алтанайнь» дунда булганай арбан, ондатрын 900-һаа дээшэ арһан тушаагданхай. Мүн нүгөөдэ ангуушан Г. И. Афанасьев эды шэнээн булганай, ондатрын 700 болон бусад ан, арьяатанай арһа тушааһан байха юм.

Энээнһээ гадна зэрлиг ан үсхэбэрилэгшэд халтар хара үнэгэнэй арһа тушаахаар бэлдэжэ эхилбэ. Арһа элдэгшэ-мастернууд И. А. Дабанов, Г. Н. Карпов, А. И. Пинаев гэгшэд тус тустаа үдэр бүри 15-аад арһа элдэжэ тушаана.

А. ХАЛТУЕВ.

ШЭНЭ КОМБИНАДУУД

Улаан-Үдэдэ баригдажа байһан ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшангые тушаан абаха актда гүрэнэй комисси гараа табиба. Энэ хадаа ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха республика доторхи эгээн томо предприятинүүдай нэгэн болохо.

Энэ байшан шэл бетон хоёроор бүтээгдэһэн. Буряад угалзатай хүнгэн сагаан түмэрөөр байшангай газаа тала шэмэглэгдэнхэй.

Буряадай барилгын управлениин дүрбэдэхи СМУ-гай коллективэй хүдэлмэридэ комисси үндэр сэгнэлтэ үгөө.

Мүнөө шэнэ предприятида оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо эхилбэ. Мартын нэгэн болотор энэ байшан ашаглалгада оруулагдаха юм. Эндэ ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын бүхы хүдэлмэри хэгдэдэг болохоор хараалагдана. Мүн хүнүүдэй өөһэдөө хубсаһаа угааха, сэбэрлэхэ онол арга түрүүшынхиеэ хэрэглэгдэхэнь. Жэл ерэхэ бүри республика дотор ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын материально-техническэ бааза бэхижүүлэгдэнэ.

Д. Д. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АЙЛШАН

Москвагай гүрэнэй филармониин дуушан Виталий Громадский манай Улаан-Үдэ хото хоёрдохёо айлшалба.

— Улаан-Үдын ажалшад намайе хүндэтэйгоор угтадаг, классигуудай зохёолнуудта угаа дуратай юм, — гэжэ дуушан Громадский хэлэнэ.

Виталий Александрович хадаа Шуманай нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурсын лауреат юм. Тэрэ Чайковскиин нэрэмжэтэ консерватори дүүргэһээр, хорёод жэлэй туршада Эхэ орон соогуураа дуу, хүгжэм зэдэлүүлжэ ябанхай.

Манай ниислэл хото хүрэжэ ерэһэн айлшан педучилищиин, хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлэдхэдэг техникумэй һурагшадта, телевиденеэр дуулаба.

Оронойма мэдээжэ дуушан Моцарт, Бетховен, Шуберт, Глинка, Даргомыжскиин зохёолнуудые гүйсэдхөө.

Концертые хүтэлбэрилэгшэ, Москвагай филармониин артистка Светлана Звонарева наадаяа ударидажа, хэнэй хэзээ бэшэһэн дуу, хүгжэмэй гүйсэдхэгдэхээ байһан тухай ойлгосотой, тодо һоноороор хөөрэжэ үгэнэ.

Холын айлшад һайн программатай концерт табижа, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар үдэшэгдөө.

Айлшад Эрхүү, удаань Якутск, Норильск хүрэхэ зорилготойгоор аян замаа саашань үргэлжэлүүлбэ.

М. МЕДОВАЯ.

һУРАГШАДТАЙ УУЛЗАБА

Хойто-Голой найман жэлэй һургуули дүүргэгшэд түрэл һургуулидаа сугларжа, баяр ёһололой оршон байдалда ахалагша классуудай һурагшадтай уулзаба.

Эдэнэрэй дунда малшад, механизаторнууд, студентнэр болон бусад мэргэжэлтэд олон байгаа. Тэдэнэр хүдэлжэ байһан ажал, олоһон мэргэжэл тухайгаа 8-дахи классай һурагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

һургуулиин директор Д. Д. Лыгденов эндэ найман класс дүүргэжэ, саашадаа дээдэ һургуулида һураһан мэргэжэлтэд, совхоздоошье үлэжэ малшад, механизаторнууд болоһон хүнүүд тухай сугларагшадта хөөрэһэн байна.

һургуулиин һурагшад 8-дахи класс дүүргээд юу хэхэ, хаана һураха зорилготой байһанаа мэдүүлбэ. һүүлээрнь һурагшадай бэлдэһэн һонирхолтой концерт сугларагшадта харуулагдаа.

Р-С. СЫМБЕЕВ.

ГААРГА НЮТАГАЙ АРШААН

Аймагай түб Хурамхаан һуурин тосхонһоо зүүлжээ далан табан километрэй зайда Гааргын халуун аршаан түбхинэнхэй. Энэ аршаанда амархаяа хүн зон республикымнай аймаг бүриһөө, мүн ороноймнай олон олон хизаар нютагуудһаа үбэл, зунгүй ерэжэл байдаг.

Үдхэн шэрэнги ой модоор бүрхөөгдэһэн хадын хабшал сооһоо 70 градус халуун аршаан булаг уурал мана татана. Дүтэ ойрын модо, шулуунууд, һөөг бургааһад бөөм сагаанаар сэнтэнхэй, хүнэй дура буляан, тэндэхи байгаалиие үзэсхэлэн гоё болгоно. Үбэлэй янгинама хүйтэндэшье аршаанай уһанда гараа хэхын аргагүй, халуун байдаг.

Тиин энэ аршаан хүнэй бэеын элүүртэ аргагүй ехэ туһатай гэжэ элирүүлэгдэжэ, эмшэлгын эрхим һайн газар болгогдоһон байна.

һаяхан эндэ аймагай колхоз, совхозуудай хонишод сугларжа, амархынгаа хажуугаар өөһэдынгөө мэргэжэл дээшэлүүлһэн байна. Бүхыдөө хорин гурбан хонишод суглараа. Тэдэнэй дунда дүшэ гаран жэл соо хонишоноор ажаллажа ябаһанаа пенсидэ гараһан Аргатын совхозой хонишон Цырема Будаева, Гааргын совхозой хонишон Цыдыгма Падмитова, һахалиин совхозой Нюра Будаева, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод Елизавета Сандакова, Люция Сандакова, Елизавета Цыремпилова, Дэрээнэй совхозой хонишон Михаил Цыжипов болон бусад һуража гарабад. Тэдэнэй олонхидынь нэгэдэхи классай хонишон гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тэдэнэр ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрэлдэжэ, һайса танилсаа.

Аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд — аймагай госплемстанциин зоотехник В. Б. Шагжиев, Хурамхаанай ветеринарна лечебницын ветврач Л. Ц. Рабжинов, хүдөө ажахын управлениин зоотехник А. Ш. Раднаева, экономист К. Н. Бадуев болон бусад — эрхим һайн һуралсал эмхидхэжэ шадаа.

Тиихэдэ амаржа, һуража байһан хонишодто аймагай соёлой байшангай агитбригада айлшалаа. Дуушад Филипп Цыденов, Светлана Халзанова, Хышекто Цыренов, хатаршан Борис Дашиев гэгшэдые концерт харагшад халуунаар угтаһан байна.

Концертһээ урид хонишодой урда Хурамхаанай аймагай «Знание» бүлгэмэй харюусалгата секретарь Б. В. Самбуев уласхоорондын асуудалаар һонирхолтой лекци уншаба.

Хурамхаанай аймагай хонишод, түл абалгынгаа урдахана һайнаар амарһан, һураһан байна.

К. БУБЕЕВ.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ ТАБИГДАБА

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта һаяхан шэнэ зүжэг табигдаба. Энэмнай юуб гэбэл, уран зохёолшо Доржи Эрдынеевэй бэшэһэн «Эртын хюруу» гэжэ хоёр үйлэтэй, зургаан картинатай зүжэг болоно.

Зүжэгэй үйлэ мүнөө үедэ хүдөө нютагта болоно. Пьесын гол герой Лодой хүбүүн эхэһээ телеграмма абаад, түрэл нютагтаа холын хотоһоо ерэнэ. Тэрэнэй эхэ Тамжит хүгшэн үбшэлэнхэй байгаа.

Нютагтаа ерэһэн Лодой хүбүүн залуушуулай бригадада орожо, шэнэ барилга хэжэ эхилнэ. Эхынгээ үгэдэ орожо, хүршэ айлайнгаа басаган Хонгортой нүхэсэнэ.

Хонгор — хүнгэн, һэбхи зантай басаган. Тиибэшье һаа тэрэ үнэхөөрөө Лодойдо дуратай. Энээл энэ үедэ Жаргал гэжэ басаган (Лодойн дуратай басаган) эсэгэдээ ерэнэ. Лодой Жаргал хоёр уулзана.

Нютагай хүбүүн Шулуун гэгшэ эдэбхи үүсхэлтэй, урагшаа һанаатай хүн. Тэрэ хүдөө нютагта шулуун гэрнүүдые бариха тухай үүсхэл гаргана. Тэрэниие залуушуул, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, сомон зүблэлэйхид дэмжэнэ.

Лодой тэбдэнэ. Хонгортой нүхэсэһыень Жаргал басаган мэдээд, ехэ дураа гутана. Хажуугаарнь тэдэнэрэй хэрэгтэ Тамжит хүгшэн оролсоно. Тэрэнэй һанаашаар Лодой хүбүүниинь Хонгор басагантай гэрлэхэ ёһотой юм хаш. Харин Лодойнь Хонгорто дуратай бэшэ. Тиихэдээ тэдэнэйдэ байрладаг Бабуудай (Жаргалай эсэгэ) баһал өөрын түсэбтэй: түрэһэн эсэгэ Гэндэндэ Лодойе эльгээжэрхёод, Тамжидтай айл болохо һанаатай.

Колхозой мастерской түймэртэ абтана. Тэрэниие галай аюулһаа абархын хойноһоо Лодой хүбүүн бэеэ гамнанагүй. Галда ехээр шатана.

һүүлэй һүүлдэ Лодой өөрынгөө алдууе ойлгоно.

Тобшохоноор удхыень хөөрэхэдэ иимэл даа.

Лодойн рольдо артист Е. Елбонов наадана. Бусад гол рольнуудтань Буряадай арадай, РСФСР-эй габьяата артист Д. Дондуков, Буряадай АССР-эй габьяата артистка В. Амханова, Буряадай АССР-эй габьяата артист Ц. Нурбуев, артистнууд М. Зориктуева, Г. Жапхандаева, В. Кондратьев, Ц. Цырендоржиев гэгшэд наадана.

Энэ зүжэгые Буряадай АССР-эй, РСФСР-эй габьяата артист С. Будажапов найруулан табяа. Тиихэдэ энэ зүжэгые уран зураааша В. Бройко шэмэглээ.

Манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Лодойн рольдо артист М. Елбонов. 2. Тамжит (Буряадай АССР-эй габьяата артистка В. Амханова) Бабуудай (РСФСР-эй габьяата, Буряадай АССР-эй арадай артист Д. Дондуков) хоёр хөөрэлдэжэ байна.

К. МУНКУЕВАП фото.

«СЭЛЭНГЭ-74»

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитет байгша ондо «А» класста наадаха футболистнуудай командануудые тодоруулба. Нааданда хамтадаа Россин Федерациин табан зонын команда хабаадаха болобо. Зургаадахи зонодо Украинын ССР-эй футболистнууд оруулагданхай.

Манай Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» команда табадахи зонодо оруулагдаһан байна. «Сэлэнгэ» командатай суг хамтадаа 19 команда Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда хабаадалсаха болоно. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Петропавловск-Камчатскиин «Вулкан», Урда-Сахалинай «Сахалин», Владивостогой «Луч», Хабаровскын СКА, Благовещенскын «Амур», Шэтын «Локомотив», Красноярскын «Автомобилист», Томскын «Торпедо», Новосибирскын «Чкаловец», Омскын «Иртыш», Курганай «Зауралец», Тюмениин «Нефтяник», Прокопьевскын «Шахтер», Челябинскын «Локомотив», Эрхүүгэй нэгэ команда, Магнитогорскын «Металлург», Нижний Тагилай «Уралец», Барнаулай «Динамо» команданууд болоно.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо урдандаа наададаг зарим команданууд оруулагдабагүй. Юуб гэхэдэ, РСФСР-эй футболой федерациин, спорткомитедэй шиидхэбэриин ёһоор, үнгэрһэн жэлдэ зарим городуудай спортын комитедэй болон футболой федерациин хүтэлбэрилэгшэд залуу футболистнуудые хүмүүжүүлхэ, мүн мастернуудай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һаналаа багаар хандууһан байгаа. Тиигэжэ Ангарскын «Старт», Братскын «Сибиряк», Шэтын СКА команданууд манай зонодо байгша ондо наадаха эрхэеэ хаһагдаба ха юм.

— Байгша ондо эхилхэ наадануудта ямар шэнэ гүримүүд оруулагдаа хаб? — гэһэн бусад асуудалнуудта «Сэлэнгэ» командын начальник А. Д. Жамьяндабаев иигэжэ харюусана:

— Нэгэдэхеэр гэхэдэ, 1974 ондо үнгэргэгдэхэ нааданай гүримэй ёһоор, 1:1 гү, али 2:2... гэһэн тоотойгоор тэнсэһэн команданууд 11 метрэй ялын бүмбэгэ сохилсохоёо болинхой. Зүгөөр наадан 0:0 гэһэн тоотойгоор дүүрээ һаа, хоёр талын команданууд таба таба удаа ялын бүмбэгэ өөһэд өөһэдынгөө ворота руу сохилсохо болоно. Тоогоороо үлүү бүмбэгэ сохижо шүүһэн командада нэгэ очко, нүгөөдэдэнь ноль очко бэшэгдэхэ. Эндэ нэмэлтэ саг соогоо тэнсээ һаань, хоёр командада нэжээд очко бэшэгдэхэ зэргэтэй. Ингээд ерэхэдээ, байгша оной нааданда хабаадагшад ерэн минутын туршада шадаал һаа, һайнаар наадажа, олон бүмбэгэ сохижо оруулхые оролдохо болоно бшуу.

Урда жэлнүүдтэ үнгэргэгдэдэг нааданай үшөө нэгэ илгаань гэхэдэ, футболой нааданда дуратайшуулай олон тоото һанамжа дурхалнууд хараада абтазунай һаранuудта — суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэдэг уулзалгануу юрын үдэрнүүдэй нэгэдэ наадагдаха болобо. Юуб хэдэ, хоёр үдэр амарболоһон ажалшад сүлөө сагтаа холын аяншалга гү, али амаралтада оло гараһан байдаг. Тиимэ футболой наада хараха дуратайшуул тон үсөөн дэг гээшэ. Харин хабар, мартаа эдэ наадануудаа бото, амаралтын үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэдэг болохо.

— Мүнөөдөө «Сэлэнгэ» командын составта хэр гэ хубилалта болохоб шэб?

— Хэнэйшье мэдэһээр гэрэгшэ жэлэй нааданта командымнай футболнууд муу бэлэээр наада гараа һааб даа. Команда бүридэлдэ нёдондоной футболистнууд үлөөгдэжэ, жэлдэ эхилхэ нааданда лэдхэжэ эхилһэн байна. Март һарын арбаадаар ра далайн эрьедэ хабарайнгаа һорилго үедөө оронойнгоо дээдэ сай футболистнуудтай хэр ёһоной хэдэн уулза үнгэргэхэ.

Удахашьегүй футболнуудай дунда түрүү ри эзэлхын түлөө эхи наада «Сэлэнгымнай» фуболистнууд эрхим бэлэд тэйгээр угтаха бээз н найдагдана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ШАЛГАРАГШАДТА — ШАН

«Электромашина» заводой коллектив 1973 оной 4-дэхи кварталай дүнгөөр ороной бусад предприятинуудай дундаһаа түрүү һуури эзэлжэ, СССР-эй электротехническэ промышленностиин министерствын болон профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаха болобо.

Электротехническэ промышленностиин министр Г. А. Антонов, профсоюзайнь ЦК-гай түрүүлэгшэ М. Б. Симочатов гэгшэд заводой коллективые амаршалаад, тодорхы 1974 ондо тус предприятиин хүдэлмэришэдэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл эдэбхитэйгээр ажаллажа, хараалһан сэбтэ даабаряа бэлзорһон урид дүүргэхыень хүсэһэн байна.

Н. ДЕМИН.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ХАНОЙ

Хани ёһоной оршон байдалда

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин түрүүлэгшэ Энрике Пасторинатай, Вьетнамай Профсоюзуудай федерациин III съездын хүдэлмэридэ хабаадахаяа ерэһэн гадаадын профсоюзуудай делегацинуудай толгойлогшонортой уулзаба. ДРВ-гэй президент Тон Дык Тханг, ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чыонг Тинь, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг болон бусад тусхай тушаалтад хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

БЕРЛИН

Э. Хонеккер Ж. Маршетэй хөөрэлдэбэ

ТАСС

Уласхоорондын байдалай, илангаяа Европо түбидэхи байдалай гол шухала асуудалнуудые, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй ба хоёр партиин хоорондохи аха дүүгэй харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлхэ тухай асуудалнуудые СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, ФКП-гэй Генеральна секретарь Ж. Марше зүбшэлһэн байна.

Ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонуудай үндэһөөр уласхоорондын оршом соо ехэ хубилалтанууд болоожо байна гэжэ хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглээ. Эдэ хубилалтануудай хэлбэришэгүй болохын тула социалис оронууд, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд хамтаараа тэмсэжэ, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха, аюулгүй байдал, эб найрамдал хангаха ёһотой.

ГАВАНА

Л. И. Брежневэй ерээд бусаһан тухай „Гранма“ газетэ бэшэнэ

ТАСС

Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн, Эб найрамдалай ба арадуудай бэеэ даагһан байдалай түлөө хүдэлөөнэй национальна Соведэй түрүүлэгшэ, Кубын ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Хуан Маринельогой статьяе «Гранма» газетэ тунхаглаба. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ерээд бусалга түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоно гээд энэ статья дотор хэлэгдэнэ. Энэнь бүхы дэлхэйн арадуудай анхарал татаа, понирхол үүсхээ.

Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь элитэ ехэ туһа хүргэнэ гэжэ Хуан Маринельо тэмдэглэбэ.

Гаванадахи Хосе Мартин нэрэмжэтэ революциин талмай дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь үгэ хэлэхэдээ, «Хүн түрэлтэнэй ерээдүй — эб найрамдал мүн. Али бүхы арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхын тула дайн байлдаа хэдэг ушар ёһо хэзээ нэгэтэ байһан юм. Харин мүнөө дайн байлдаагүйгөөр бүхы асуудалнуудые шиидхэжэ болоно. Ерээдүйдэ дайн дажар гэмтэ ябадал болохо» гэжэ манай национальна герой Хосе Мартин хэлэһэн үгые үшөө дахин дабтаһандань омогорхон баясаабди гэжэ статьягай автор мэдүүлбэ. Мартин хэлэһэн «ерээдүй» хадаа мүнөө үе саг болоно гэжэ Л. И. Брежнев тон зүбөөр тэмдэглээ.

Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада ерэһые амаршалхадаа, «уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хорихо хэрэгтэ СССР-эй правительство, арад зон ехэ туһа хүргэнэ» гэжэ манай революциин хүтэлбэрилэгшэ Фидель Кастро тон зүбөөр хэлээ һэн.

Мүнөө үеын үндэр нангин уг зорилго туйлахые — бата бэхи эб найрамдал хангахые, шэнэ общество байгуулхаар, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхээр Лениннэй Эхэ ороной, Мартин Эхэ ороной арад зон оролдоно гэжэ Хуан Маринельо статьягайнгаа түгэсхэлдэ тэмдэглэнэ.

ВЕНЭ

АВСТРИ — УУЛЗАЛГА, хөөрэлдөөнүүдэй бэлшэр

ТАСС

700 жэлэй урда тээ баригдаад, үе үе һэльбэгдэн шэнэлэгдэжэ байһан Венэдэхи Хофбург гэдэг олондо мэдээжэ ордоной саг үргэлжэ хубилжа байдаг гоёолтонь юуб гэхэдэ, тэрэнэй «Конгресс-түбэй» үүдэн дээрэхи тугууд болоно. Эндэ үнгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулганууд тэдээндэ ямар оронуудай хабаадаһанһаа дулдыдадаг байна. Энээл олон гүрэнүүдэй хабаадалгатай зүблөөн һаяхан болоо. Промышленнэ хүгжэлтын талаар ООН-ой эмхидэ (ЮНИДО) хабаатай гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд Венэдэ сугларжа, шухала асуудалнуудые зүбшэлдэг.

ЮНИДО — Австриин ниислэл хотодо байдаг уласхоорондын гансахан эмхи бэшэ юм. МАГАТЭ — атомай элшэ хүсэ хэрэглэхэ уласхоорондын агентство эндэ байдаг. Арад зоной аша туһада атомай элшэ хүсэ амгалан байдалда ашаглаха хэрэгтэ тэрэнэй аппарат шухала үүргэ дүүргэнэ. ОПЕК — нефть гадаадада худалдадаг оронуудай эмхи, ФИР — Эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадагшадай уласхоорондын федераци, МИМ — Эб найрамдалай уласхоорондын эмхи эндэ байдаг юм.

Нёдондо жэл Венэдэ эгээн олон конгресс үнгэргэгдэһэн байгаа — 233. Энээл тиимэһээ Париждахи «Конгрессүүдэй уласхоорондын бюро» Австриин ниислэл хотые «1973 оной конгрессүүдэй хото» гэжэ соносхолон байна.

Европын ба бүхы дэлхэйн хүн зон анхаралаа Венэ тээшэ хандуулна. Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороохо тухай хөөрэлдөөнүүд манай түбиин түүхэдэ түрүүлэн эндэ үнгэргэгдэжэ байна. 19 гүрэнэй делегацинууд тэрээндэ хабаадана. Эндэ зүбшэлэгдэжэ байгаа асуудал айхабтар орёо юм. Тиигэбэшье зүбшэлэлдэ табигдаһан асуудалые шиидхэлгэ Европын бүхы арадуудай аша туһада харюусахаһаа гадна, энэ түбидэхи шахардуу байдалые һуларуулха аргатай. Австриин президент Ионас гадаадын дипломадуудай үмэнэ һаяхан үгэ хэлэхэдээ, Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй амжалта түгэсөөр дүүрэхыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди гэжэ мэдүүлээ.

Австриин, СССР-эй хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойе ороной демократическа эмхинүүд февралиин 25-да тэмдэглэхээр бэлдэжэ байна.

...Европын энэ багахан орон — Австри ондоо гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй гэһэн гол ёһо гадаадынгаа политикада баримталан, хүршэ оронуудтаяа тааруу харилсаа холбоотой байхые оролдоно. Энэ ороной хүн зон, Европын бусад гүрэнүүдэй арад зондол адли, амгалан ба аюулгүй байдал хангахые, али алинда ашатай туһатай харилсаа үргэдхэхые хүсэдэг байна.

НЬЮ-ЙОРК

Совет правительствын даалгабаряар

ТАСС

Совет правительствын даалгабаряар, СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Я. А. Малик апартеидые үгы хэхэ ба тэрэнэй түлөө гэмнэхэ тухай конвенцидэ Нью-Йоркдохи ООН-ой штаб-байшан соо гар табяа.

Советскэ Союзай үүсхэлээр энэ конвенци ООН-до зохёогдожо, ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVIII сесси дээрэ абтаһан байна.

ДЕЛИ

Индира Ганди үгэ хэлэбэ

ТАСС

Индиин премьер-министр Индира Ганди Уттар-Прадеш штадта болоһон һунгалтын урда тээхи митингнүүдэй нэгэн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Инди бэеэ дааһан байдалтай болохо гадаадын политика хододоо бэелүүлдэг байгаа, саашадаашье бэелүүлхэ гэжэ мэдүүлээ.

Орон доторхи байдал тухай тогтон хэлэхэдээ, национальна экономикомнай яһала бата бэхи үндэһэ һууритай боложо байна гээд Индира Ганди тэмдэглэбэ.

Орон дотор тохёолдоһон экономическа бэрхэшээл түбэгүүдые һамбаашалан, политическэ капиталтай болохые этигэн найдажа, зарим штадуудта гүрим буса ябадал үүдхэдэг правительствада орододгүй партинуудые Индира Ганди эрид буруушааба.

КОЛОМБО

Никсондэ, Хидтэ бэшэгүүдые эльгээбэ

ТАСС

Шри Ланкагай Республикын премьер-министр Сиримаво Бандаранаике США-гай президент Р. Никсондэ, Великобританиин премьер-министр Э. Хидтэ бэшэгүүдые эльгээхэдээ, Индиин океан дээрэхи Диего-Гарси гэдэг арал дээрэ американ сэрэгэй бааза бии болгохо тухай США-гай, Англиин правительствануудай шиидхэбэринүүдые буруушаан, энээнээ болюулха уряатайгаар хандаба.

Тодорхойлон хэлэхэдээ, энэ бааза Индиин океаниие амгалан байдалай зоно болгохо һанал бодолые буруу һүргэхэ байна гээд эдэ бэшэгүүд дотор тэмдэглэгдэнэ. Иимэ алхам гансал энэ районой гүрэнүүдтэ бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ аюул тохёолдуулха байна гээд С. Бандаранаике мэдүүлбэ.

ДРВ. Вьетнамай Арадай Армиин сэрэгшэд үнгэрһэн дайнай үедэ хүсэтэ дайшалхы техникэ гүйсэд шудалһан байна. Тэдэнэр дайсанай олохон самолёдуудые бута сохижо унагаагаа. Дайнай һүүлээр, энхэ тайбан байдалай үедэшье сэрэгшэд дайшалхы шадабаряа дээшэлүүлэн, оронойнгоо тэнгэриие дайсадһаа һэргэлэн хёрхоор хамгаалан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вьетнам ракетчигүүд Нгуен Минь Тиен Чан Виет Хоа гэгшэд дайшалхы һуралсалай үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

НЬЮ-ЙОРК

Харилсаагаа һайжаруулхын түлөө

ТАСС

США-гай, Кубын хоорондохи харилсаа һайжаруулха шухала гэжэ американ ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, промышленник, финансист Сайрус Итон мэдүүлээ. Кубые хашаха харшалха гэһэн һэдэлгэнүүдые буруу һүрөө гээд С. Итон тэмдэглэбэ.

БУЭНОС-АЙРЕС

ХУНТЫН УДАМАРШЫН МЭДЭРЭЛГЭ

ТАСС

Чилиин сэрэгэй хунтын удамаршан генерал Пиночет пресс конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «профсоюзуудтахи политическэ ажал ябуулга эрид шууд усадхан үгы хээбди» гэжэ мэдүүлбэ.

Сэрэгэй хунтаар хоригдоһон Чилиин ажалшадай гол эмхиин — Чилиин ажалшадай нэгэдэмэл профцентрэй (ЕПТЧ) байгуулагдаһаар 21 жэлэй ойн гүйсэхын урда тээ генерал Пиночет үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлһэн байна.

Мүнөө ЕПТЧ-гэй зарим хүтэлбэрилэгшэд шорон түрмэнүүдтэ хаагдана, нүгөөдүүлынь эндэ тэндэ бэеэ нюун, хорожо байнхай.

***

ЛОНДОН. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент Сантьягаһаа иигэжэ дамжуулна:

Зэбсэгтэ хүсэнүүд үшөө олон жэлэй турша соо засаг барижа байха юм гэжэ Пиночет мэдүүлээ. Сэрэгэй байдал, комендантска час соносхогдоһон зандаа гэжэ тэрэ саашадаа хэлэбэ. «Дүрбэ гү, али табан жэл үнгэрһэн хойно һунгалтанууд болохо юм гэһэн ушар баримта толгой сооһоо гаргажа хаяха ёһотойт» гэжэ Пиночет замалтан абадаг горнягууд мэдүүлһэн байна.

ВЕНЭ

Хүтэлбэрилхы партиин съезд

ТАСС

Австриин хүтэлбэрилхы социалис партиин ээлжээтэ съезд эндэ нээгдэбэ. 600 шахуу делегат, мүн хэдэ хэдэн бусад оронуудай социал-демократическа партинуудай түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Парламентдахи СПА-гай бүлэглэлэй правлениин, түрүүлэгшын тоосоон, СПА-гай түрүүлэгшэ, Австриин канцлер Б. Крайскиин гол элидхэл съездын зүблэхэ зүйлдэ оруулагдана. Энээн дээрэ партиин хүтэлбэрилхы зурагаанууд һунгагдаха юм.

ВАШИНГТОН

Сэрэгэй гаргаша хорооха...

ТАСС

США-гай сэрэгэй бюджедые ядахын сагта 7,1 миллиард доллароор хорооха... конгрессэй экономическа нэгэдэмэл комиссиин түрүүлэгшын орлогшо сенатор У. Проксмайр уряалба. Национальна аюулгүй байдалда хоро хүргэнгүй, пентагон үлүү ехэ гаргашануудаа хороожо шадаха гэжэ сенатор тэмдэглээ.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

СССР-эй гражданин байха ёһондо огто таарахагүй Совет Социалис Республикануудай Союзда хоро хүргэһэн ябуулгануудые ходо һэнэйнгээ түлөө Солженицын А. И. гэдэг СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар СССР-эй гражданин байһан эрхэеэ хаһагдажа, 1974 оной февралиин 13-да Советскэ Союзһаа ... дэгдэн гаргагдаа.

Солженицынэй бүлэ ... рээндэ ошохо гэжэ тоолоо бол, хэзээшье гаража ошохо аргатай.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Мосфильмын» туг дээрэ Октябриин революциин орден яларба, — ТАСС-ай материал. (түгэсхэлынь 2-дохи хуудаһанда).

Хоёрдохи хуудаһанда: «Наһанайнь хэрэг» — М. Хензыхеновэй очерк. Элдэб һонин. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Эдиршүүлые һургагша» — К. Баторовай статья. «Эрдэмтэдэй хани нүхэсэл» — суглуулбари. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: А. Чайковскиин статья. Элдэб һонин. Врачай зүбшэл. Сүүдэй залһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — «Дэлхэйн гайхамшагта долоон зүйлнүүд» — элдэбые мэдэхээ оролдогшодто зорюулагдаһан дамжуулга. 19.50 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.30 — Багахан концерт.

«Орбита» харуулна. 20.45 — «Большая любовь Бальзака» — телевизионно уран һайханай фильм (үнгэтэ). 7-дохи сери — «Сүлөөлэгдэгшэ». 21.40 — 21.50 — Забһарлалга. 21.50 — «СССР-эй зам харилсаанай министр В. П. Бещев танда харюусана» (үнгэтэ). 20.20 — «Дуун хүнүүдтэйгээ үлэнэ». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Концертын зал соо. РСФСР-эй арадай артистка Г. Олейниченко дуулана.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной февралиин 15. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04367. Заказ № 0044